Олег Лисогор і Яна Клочкова здобули для України п'ять золотих медалей на чемпіонаті світу з плавання, що відбувся у Москві.

Спортивну добірку читайте на 16-й стор.

№ 66 (2817) ■ Вівторок, 9 квітня 2002 року ■ Ціна договірна

Голос України

Газета Верховної Ради України

ЦЬОГО ДНЯ

■ *1553 р. Помер французький письменник, класик світової літератури Франсуа Рабле («Гаргантюа і Пантагрюель»).* ■ *1917 р. Відкрився з'їзд кооперативних спілок України.* ■ *1919 р. У Рівному Директорія створила «лівий кабінет». Курс — боротьба з більшовиками без залучення іноземних військ.* ■ *1921 р. У Ялті засновано Будинок-музей Чехова.* ■ *1958 р. Помер Тауфік Кезма, український філолог-арабіст, за походженням араб. З 1913-го викладав арабську мову у вузах Києва.*

! У номер

Про Чорнобиль — у Женеві

Учора у відділенні ООН у Женеві, у Палаці Націй, відбулася зустріч заступника Генерального секретаря цієї організації Кензо Ошими з представниками міжнародного співробітництва. Кензо Ошима ознайомив присутніх із результатами свого нещодавнього робочого візиту до України, Російської Федерації та Білорусі, окреслив потреби та пріоритети в міжнародній допомозі країнам, що постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС. Відбулася відкрита дискусія для всіх бажаючих. Україну на цій зустрічі представляв і взяв активну участь у її роботі Міністр з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи Василь Дурдинець.

Перемога чернігівців

У Чернігові завершився XIII Міждержавний фестиваль «Слов'янські театральні зустрічі». У ньому взяли участь театри Брянська, Мінська, Гомеля, Львова, Ніжина та Севастополя. Поважне журі мистецтвознавців з Києва та Москви відзначило гран-прі виставу Чернігівського академічного українського музично-драматичного театру ім. Т. Шевченка «Мертві душі» у постановці Андрія Бакірова. До речі, приз за кращу чоловічу роль другого плану отримала чернігівська актриса Валентина Гаркуша, яка зіграла Плюшкіна, **повідомляє наш власний кореспондент Сергій ПАВЛЕНКО.**

Більше робочих місць

У повному обсязі виконано колективний договір на минулий рік на Новокраматорському машинобудівному заводі: із запланованих 223 мільйонів гривень витрачено 235 мільйонів. Зокрема, кошти пішли на формування стабільного колективу: лише завдяки реалізації чотирьох інвестиційних проектів на заводі збережено три тисячі і створено майже 100 нових місць. На конкурсній основі торік на підприємство прийнято понад 900 осіб, із них більше половини — молодь до 28 років.

На цьогорічній конференції трудового колективу НКМЗ укладено новий колективний договір, при цьому виконання намічених заходів стане у 248 мільйонів гривень, **повідомляє наш власний кореспондент Ліна КУЩ.**

Скарг уже не приймають

До Центральної виборчої комісії надійшло 99 скарг про визнання виборів народних депутатів України в більш як 50 одномандатних округах недійсними. Про це повідомив секретар комісії Ярослав Давидович.

Він нагадав, що о 24-й годині в ніч з п'ятниці на суботу ЦВК припинила приймати такі скарги.

У п'ятницю ЦВК не задовольнила скаргу Світлани Друзюк, яка вимагала визнати вибори недійсними в одномандатному виборчому окрузі №138 у зв'язку з тим, що до виборчих бюлетенів було внесено недостовірні відомості про неї. Зокрема зазначалося, що вона є членом Комуністичної партії України (оновленої), тоді як вона є членом Комуністичної партії України. ЦВК мотивувала свою відмову тим, що С. Друзюк не оскаржила постанову про свою реєстрацію і затвердження тексту бюлетеня.

(Закінчення на 2-й стор.).

Філія Давоса в Азії

Прем'єр-міністр України Анатолій Кінах перебуває з робочим візитом у Казахстані. Вчора в Алмати він як гість узяв участь у II Євроазійській економічній конференції. Вона проводиться в рамках Давоського форуму. Програмою візиту заплановано зустрічі українського прем'єра з президентом Світового банку Джеймсом Вульфенсоном, президентом ЄБРР Жаном Лем'єром, главами урядів Вірменії та Узбекистану. Після зустрічі з президентом Казахстану Нурсултаном Назарбаєвим Анатолій Кінах повідомив, що наші країни мають намір активізувати діяльність міжурядової комісії з розвитку співробітництва. «Ми серйозно працюватимемо над формуванням умов співпраці у сфері реалізації довгострокових інвестиційних проектів», —наголосив він. При цьому пріоритетними галузями співпраці двох держав український прем'єр назвав паливно-енергетичний комплекс, транзит казахстанських енергоносіїв територією України, машинобудування, транспорт і металургію. За словами А. Кінаха, співробітництво двох країн будуватиметься з урахуванням того, що між Казахстаном та Україною склався «високий рівень політичної довіри».

КАМО ГРЯДЕШІ...

5 квітня в Інтернеті з'явилося повідомлення про те, що приватизацію ЗАТ «Укртатнафта» не плановано.

Цю заяву зробив заступник голови Фонду держмайна України Сергій Глушко як спростування повідомлень деяких російських ЗМІ про підготовку продажу державної частини (акцій) «Укртатнафти», що становить 43,056 відсотка. При цьому, за твердженням Інтернет-інформаційного агентства «Liga Online», Сергій Глушко підкреслив недоцільність приватизації держпакета через стабільну роботу компанії. «ФДМУ, — зазначив він, —не проводить жодної підготовчої роботи до його продажу... Як представник держави в ЗАТ, я задоволений роботою нинішнього правління та ефективною діяльністю підприємства».

Аргумент, м'яко кажучи, слабенький: хіба мало підприємств, що працюють ефективно, перейшло до рук приватних компаній? А підготовча робота, як показує практика нашої приватизації, часто-густо аж ніяк не обмежується канцелярським опрацюванням відповідних документів.

(Закінчення на 4-й стор.).

Живим вкладникам повернуть по 50 гривень, мертвим — по 150

Кабінет Міністрів прийняв постанову про виплату в 2002 році грошових заощаджень громадян України, вкладених до 2 січня 1992 року в установи колишнього Ощадбанку СРСР, котрі діяли на території України. Відповідно до цього документа державний Ощадний банк України має повернути заощаджень на загальну суму 500 млн. гривень. Зокрема, спадкоємцям вкладників, які померли протягом 1997—2002 років і не отримали компенсації, у межах залишку проіндексованого вкладу буде видано по 150 гривень на поховання — відповідно до статті 8 Закону України «Про державні гарантії відновлення заощаджень громадян України» (всього заплановано видати 65 млн. «поховальних» гривень).

Живі вкладники зможуть отримати по 50 гривень, якщо вказана сума не перевищує залишку проіндексованого вкладу, **повідомили у прес-службі Кабміну.**

Проблема

Кожен хворіє по-своєму

На жаль, українські інсуліни підходять аж ніяк не кожному хворому. Окрім того, діти, слабозрячі та люди похилого віку використовують шприци-ручки зі зручними інсуліновими картриджами, яких у нас узагалі не випускають.

З прийняттям бюджету на 2002 рік для людей, яких поєднує спільне лихо — тяжка, невиліковна недуга, здавалося б, сяйнула непогана перспектива: на забезпечення їх необхідними ліками із державної кишені передбачалося 132 мільйони гривень. Та, з'ясувалося, радіти зарано: левова частина цієї суми (117 мільйонів) призначалася для закупівлі українських інсулінів. З одного боку, підтримка вітчизняного виробника, а з другого...

Раніше гроші на забезпечення хворих потрібною кількістю інсуліну надавали місцеві органи влади. Централізоване постачання мало б спростити цю схему, та, фактично, лише ускладнило ситуацію. Звісно, багатьом хворим вітчизняні препарати цілком підходять. Проте решта опинилася у скрутному становищі.

(Закінчення на 3-й стор.).

P. S. Північнокримський канал відсвяткував 40-річний ювілей

Результати — непрості, але співпраця можлива

Прем'єр-міністр України Анатолій Кінах минулої суботи оцінив результати парламентських виборів як складні та неоднозначні. Адже треба було сформувати дієздатну Верховну Раду і на цій базі — професійну конструктивну більшість, здатну співпрацювати з Президентом і урядом. Насамперед на інтереси громадян і держави, а не на досягнення особистих чи корпоративних інтересів.

На думку Анатолія Кінаха, результати виборів не наблизили суспільство до вирішення цього завдання. Оскільки сьогодні, переконаний прем'єр, жодна з політичних сил — ні ліві, ні праві, ні центристи — не здатна сформувати стійку більшість у парламенті. Усе це, вважає Анатолій Кінах, істотно впливає на можливість стабільного розвитку економіки держави, незворотність тих позитивів, які було напрацьовано раніше, зокрема в останні роки.

І все-таки, сказав Прем'єр-міністр, уряд робитиме усе, щоб у цій ситуації механізми взаємодії Президента, парламенту та Кабінету Міністрів були обов'язково реалізовані. Адже від цього залежить майбутнє і економіки, і суспільства, підкреслив Анатолій Кінах.

Володимир КОРОЛЮК.

Скарг уже не приймають

 У Центрвиборчкомі

(Початок на 1-й стор.).

На своєму засіданні ЦВК, розглянувши скарги Володимира Коломійця та Миколи Ковача, відмінила рішення окружної виборчої комісії №72 про визнання голосування на виборчих дільницях №№14, 45, 58, 67 недійсними, бо у постанові комісії не наведено достовірних доказів порушень та окружком прийняв рішення не більшістю голосів.

У задоволенні скарги було також відмовлено В'ячеславу Білоусу, який просив визнати вибори в 148-му окрузі недійсними.

ЦВК внесла зміни до складу окружних виборчих комісій одномандатних виборчих комісій №92 і №95.

На засіданні в суботу ЦВК відмовила у задоволенні скарги кандидата у народні депутати Петра Мельника про визнання нідійсними результатів виборів в одномандатному виборчому окрузі №95, де переміг Євген Жовтяк. У документі йшлося про бездіяльність окружної виборчої комісії стосовно розгляду його скарги про порушення під час підрахунку голосів. Центрвиборчком доручив окружній комісії розглянути цю скаргу.

ЦВК відмовила у задоволенні скарги блоку «Проти всіх» про визнання виборів у загальнодержавному багатомандатному окрузі недійсними. За словами члена ЦВК Василя Співака, результати виборів ще офіційно не оголошені, тому немає підстав розглядати такі скарги.

Через відсутність належних доказів чи достатніх підстав ЦВК також не задовольнила скарги про визнання виборів недійсними у 68-му виборчому окрузі (скарга кандидата у народні депутати Віталія Журавського), у 52-му одномандатному виборчому окрузі (скарга Олексія Шеховцова), у 58-му (скарга Михайла Сербіна), у 84-му (Анатолія Єрмака), 171-му, 92-му, 199-му, 141-му. А в неділю — у 224-му (скарга Зої Гамури), 146-му (Олександра Кулика), 139-му (Олександра Жовтіса), 217-му (Олега Ляшка), 218-му (Павла Шкробота), 221-му.

ЦВК скасувала постанову виборчої комісії одномандатного округу №35 про підсумки голосування (за поданням кандидата у народні депутати Олександра Жира), однак не знайшла підстав для визнання виборів у цьому окрузі недійсними.

Наталя ЯРЕМЕНКО.

Грач у парламенті?

Розгляд касаційної скарги глави кримського парламенту Леоніда Грача призначено у Верховному Суді на 19 квітня, **повідомляє УНІАН**. Скаргу розгляне Судова палата у цивільних справах Верховного Суду.

Заступник голови Верховного Суду України, голова Судової палати у цивільних справах Петро Шевчук **в інтерв'ю агентству «Інтерфакс-Україна»** наголосив: «Оскільки справа набула такого широкого розголосу, необхідно детально витримати всю процедуру розгляду касаційних скарг, щоб це також не було предметом скарг».

Нагадаємо, що 25 лютого місцевий суд Центрального району Сімферополя скасував рішення окружної виборчої комісії про реєстрацію Л. Грача кандидатом у депутати ВР Криму через те, що він не вніс у декларацію про доходи суму від продажу квартири та занизив загальну площу будинку в Сімферополі, де він проживає. Л. Грач оскаржив рішення місцевого суду в апеляційному суді. 29 березня Апеляційний суд Криму вирішив, що зняття Л. Грача з реєстрації було законне і відхилив апеляційну скаргу Голови Верховної Ради Криму.

30 березня Л. Грач оскаржив рішення апеляційного суду Криму у Верховному Суді України, проте Верховний Суд не встиг до дня виборів розглянути цю справу, бо не отримав матеріалів із суду першої інстанції. Окружна комісія виборчого округу №25 на виборах до Верховної Ради Криму не викреслила прізвище Л. Грача з виборчих бюлетенів, і за результатами голосування він переміг у цьому окрузі.

 Фотофакт

Завтра відзначатимуть день міжнародної організації «Армія Спасіння». ***На знімку:*** *урок праці та етики з вихованцями київського притулку для безпритульних дітей проводить волонтер Зоя Дімент.*

Фото Анатолія МИХАЙЛОВА (Укрінформ).

 Самоврядування

Керівництво ради не помінялося

Першій сесії Кіровоградської обласної ради нового, двадцять четвертого, скликання вдалося зібратися на своє перше засідання дуже швидко. Новообрані депутати зазначали, що оперативність пов'язана із відмінною організацією роботи обласної виборчої комісії, на діяльність якої, за словами її голови Станіслава Янчукова, досі не надходило жодної скарги.

Станіслав Янчуков привітав новообранців із отриманням мандатів народної довіри і навів цікаві статистичні дані. Так, із 72 депутатів 27 працювали в раді попереднього скликання. Обрано 12 жінок. Найстаршому депутатові — 70 років, наймолодшому — 29. У складі ради — троє освітян, дванадцятеро медиків, троє підприємців, тринадцятеро аграріїв, десятеро промисловців, четверо зв'язківців, п'ятеро енергетиків, чотирнадцять управлінців та представників інших галузей. Серед депутатів четверо кандидатів наук, двоє мають звання заслуженого працівника.

За партійною приналежністю сім депутатів облради — члени АПУ, по п'ятеро представляють НДП, «Жінки за майбутнє» та СДПУ(о), чотири — КПУ, три — Партію регіонів, двоє — «Трудову Україну», по одному — Селянську та Соціалістичну партії, «Батьківщину» та ПНЕРУ.

На першому ж засіданні депутати обрали керівництво обласної ради. За результатами таємного голосування головою облради став Василь Сибірцев, а його заступником — Юрій Целих. Обидва працювали на цих посадах в раді попереднього скликання. Було також утворено вісім постійних комісій та затверджено перелік питань, які розглядатимуть на наступному засіданні.

Олег БОНДАР.

У «чорну книгу» з «білими» сторінками

 Підсумок тижня

Український народ в особі виборців, обраних і «продинамлених» переводить подих від «забігу на довгу дистанцію». Ще не вгамовуються пристрасті. Ще не струсили порох від фронтових окружних доріг кандидати-мажоритарники. Ще святкують переможці — цілими штабами і командами підтримки. Ще не вірять у поразку ті, чиї груди не розірвали фінішну стрічку. Але день волевиявлення вже позаду. Яке воно було, розбираються політики, аналітики, журналісти і прості обивателі. Кожен, виходячи з власного досвіду...

Коаліція громадських організацій України «Свобода вибору» наприкінці минулого тижня заявила про відсутність сумнівів з приводу загальних результатів виборів, «хоча низка порушень, що мали місце під час виборчого процесу, істотно вплинула на їхні результати».

До речі, експерти «Свободи вибору» підрахували рентабельність одного голосу для кожного із суб'єктів виборчого процесу. Середня вартість «симпатії» становить 1,7 грн. Найдорожчими виявилися голоси на підтримку «Всеукраїнського об'єднання християн» — 24,5 грн. Голос одного прихильника «Жінок за майбутнє» коштував 12,2 грн., Партії зелених України — 11,3 грн. «Цінність» голосів для переможців в арифметичному зображенні має такий вигляд: СДПУ(о) — 7,1 грн., «За ЄдУ» — 1,1 грн., «НУ» — 0,4 грн., БЮТ — 0,3 грн., СПУ — 0,3 грн., КПУ — 0,1 грн. Представники коаліції, крім цифрових еквівалентів, зробили цікаві публіцистичні висновки: «Політика в Україні стає реальною, бо жодна штучна сила, клон чи клоун не пройшли до парламенту. Кампанія 2002 року відрізнялась від інших тим, що вперше важлива політична подія не відбувалася за російським сценарієм». На думку експертів, це має відображати європейські тенденції у розвитку нашої країни.

Мабуть, з європейськістю не зовсім погоджуються ті суб'єкти виборчого процесу, які після проведення альтернативного підрахунку голосів оприлюднили свої дані про результати голосування, що деякою мірою відрізняються від офіційних. А результати в багатьох мажоритарних округах узагалі викликали в представників опозиційних сил нестримне бажання проаналізувати несподівану виборчу симпатію через судову призму.

Зрозуміло, що це бажання рішуче не подобається їхнім опонентам. «В Україні сьогодні розгортається сценарій із дестабілізації політичної ситуації, розхитування суспільної злагоди, — заявляє, наприклад, виборчий блок «За єдину Україну!». — Ряд політичних сил виступив з безвідповідальними заявами про ревізію виборчої кампанії, особливо в тих регіонах, де вони істотно програли». Між іншим, «За ЄдУ» також вбачає порушення. І, що логічно, «особливо в тих регіонах», де блок істотно програв: «у Львівській, Івано-Франківській, Волинській, Хмельницькій та інших областях». Але із заками до ревізії не квапиться — з цілком поважних причин.

Проти перегляду «волевиявлення» виступає і Комітет виборців України. За його прогнозом, визнання виборів недійсними підірве довіру людей до цього процесу, і вони не захочуть удруге голосувати. КВУ виступив з оригінальною ініціативою — створення «чорної книги» для занесення до неї людей, які «свідомо зривали вибори або підтасовували їхні результати». Правда, конкретних прізвищ «героїв» нам ще не назвали, і тому в майбутній книзі поки що забагато білих сторінок.

Хоча що тепер згадувати про події недавніх днів чи забігати у віддалене майбутнє з його «видавничими планами». Нині найактуальніша тема — парламентська більшість. Навіть у середовищі одних і тих самих команд вона викликає найгостріші дискусії. Прем'єр-міністр Анатолій Кінах, наприклад, припускає, що, найпевніше, на першому етапі роботи нового скликання у ній взагалі не буде створено парламентської більшості. Хоча, «нагромадивши досвід і підвищивши довіру» (не дай Боже, щоб ця довіра зростала під час чергової «спікеріади»), вони «просуватимуться до створення такої більшості». Уже нині, якщо вірити запевненням Анатолія Кириловича, готується майданчик для майбутнього просування. Наприклад, йому «дуже імпонують» окремі частини програми фракції комуністів України. Але, до честі прем'єра, «імпонують» йому і деякі питання правих політичних сил. Напевне, імпонували б ще більше, якби не мулький нюанс — можливі претензії лідера «Нашої України» або його прибічників на крісло прем'єра.

Між іншим, це крісло подразнює уяву не тільки прихильників нинішнього глави Кабміну, а й соратників його попередника. Член виборчого блоку «НУ» Микола Томенко у суботньому номері «ГУ» висловив думку, що «найвірогіднішим принципом формування більшості буде висунення від блоку «Нашої України» Віктора Ющенка на посаду прем'єра». Ще не встигли зацікавлені пережувати «найвірогідніший принцип», як його спростували інші чільні «списочники» «НУ». Наприклад, екс-міністр закордонних справ Борис Тарасюк попередив: він особисто зробить усе можливе, аби Віктор Ющенко не допустив помилки і не згодився вдруге потрапити в знайомий інтер'єр. З ним солідарний і мажоритарник від «Нашої України» Тарас Стецьків. Більше того, він вважає, що відмова від співробітництва з БЮТ і можливий союз з «партією влади» стало б «початком кінця для перспективи демократичного політика Ющенка».

Усе ще покладають надії на цю перспективу і в середовищах «Блоку Юлії Тимошенко» та Соціалістичної партії. Уже висловлюють сподівання на консолідацію з тими, хто «розколював країну на дві частини» і в лавах «За єдину Україну!». Нелегкий вибір чекає на Віктора Ющенка, який поки що відпочиває після напружених мандрів обома берегами Збруча. Але зробити його доведеться. І цей вибір для лідера-переможця буде багато відповідальніший, ніж усі його попередні кроки. Адже немає коротшої дистанції, ніж від перемоги до поразки...

Людмила КОХАНЕЦЬ.

Кожен хворіє по-своєму

Проблема

(Початок на 1-й стор.).

Через відсутність власних коштів вони змушені вдаватися до медикаментів, які, хоч і відповідають усім вимогам, та помітно погіршують їхнє здоров'я: не повністю регулюють рівень цукру, викликають тяжкі алергічні реакції, погіршують зір тощо.

На думку президента Міжнародної діабетичної асоціації України Людмили Петренко, нині йдеться про елементарне порушення прав людини. Адже імпортний інсулін за ціною практично не відрізняється від нашого. А якість привізних медикаментів переважно вже перевірена часом: деякі їх види панують на світовому ринку більш як вісімдесят років. І позбавляти нашого споживача права вибору, як мінімум, неетично і непрофесіонально.

На Всеукраїнських зборах вирішено активно діяти, щоб захистити діабетиків. Першим кроком стане звернення до Президента України. Передбачається також пікетування Кабінету Міністрів. Такі заходи, на думку керівників громадських організацій діабетиків України, потрібні, щоб захист національного виробника не перетворився на злочин проти нації.

Надія ГОРБАТЮК.

* * *

Минулими вихідними майже півсотні мешканців Дніпропетровська, які хворіють на цукровий діабет, провели в центрі міста акцію протесту. Одна з їхніх вимог — повне забезпечення їх інсуліном, зокрема, імпортного виробництва.

Заступник начальника дніпропетровського міського відділу охорони здоров'я Надія Альохіна, яка прибула на місце акції, заявила, що з міського бюджету вирішено виділити 150 тисяч гривень. Завдяки цьому вже з вівторка можна буде отримати потрібні медикаменти. А до 15 квітня закордонні препарати отримають всім, їх потребує. Однак виділених коштів вистачить не більш як на півтора місяця, **повідомляє «Інтерфакс-Україна».**

Фотофакт

Більш як 20 юних переможців міжнародних творчих конкурсів: музикантів, художників, співаків, танцюристів з усіх регіонів України — отримали нагороди та цінні подарунки в Національній філармонії України.

***На знімку:** Міністр охорони здоров'я, голова спостережної ради Національного фонду «Україна — дітям» Віталій Москаленко вручає нагороду співачці Марічці Яремчук — доньці Назарія Яремчука.*

Фото Сергія КУЗНЕЦОВА (Укрінформ).

Реалії

Скарги прийматимуть на зупинках

На тролейбусних зупинках обласного центру Волині встановлені поштові скриньки довіри. Городяни кидатимуть у них листи зі скаргами й пропозиціями, адресовані місцевим органам влади.

У такий спосіб Луцька міськрада сподівається краще вивчити помилки тутешніх чиновників й оперативніше реагувати на недбалу роботу місцевих господарників.

Роман ЖИЖАРА.

Луцьк.

Вісті з Луганщини

До української мови з пошаною

На Луганщині планується розширити мережу навчальних закладів нового типу з поглибленим вивченням української мови. Крім того, у школах і вузах молодь вивчатиме фольклор, етнографію, географію своєї батьківщини. Останній потяг до української мови і культури на сході країни стає помітнішим, хоча жителі індустріальних міст Луганщини продовжують розмовляти російською. Головне завдання, яке ставлять освітяни, — зміцнювати українську мову як державотворчу. У шкільні програми вводиться курс українознавства, у всіх навчально-виховних закладах області у листопаді буде проведено День української мови та писемності, а школярі та студенти вузів матимуть змогу щорічно брати участь у міжнародних конкурсах з української мови імені Петра Яцика.

Додали собі турбот. Приємних

Відтепер переважну частину турбот і відповідальності за економічне становище Рубіжанського ВАТ «Барвник» несе керівництво області. Майже 60 відсотків акцій підприємства із 85, які перебували в державній власності, тепер перейшли до комунальної. На «Барвнику» планують провести реконструкцію, створити власну сировинну базу, передбачено перейти на нові технології.

Закордон поповнить знання

Тринадцяти студентам механічного факультету Східноукраїнського національного університету імені В. Даля, схоже, поталанило. Свою переддипломну практику вони проходитимуть на Бременському сталеливарному комбінаті в Німеччині, причому їхня стипендія, так само, як і німецьких студентів, дорівнюватиме 1200 марок. Житимуть луганчани в родинах. Це допоможе вивчити побут і традиції німецького народу. За два місяці молоді люди ознайомляться з новими технологіями і поповнять свої професійні знання.

Три дев'ятки — число щасливе

Біоенергетичний і енергоінформаційний нейтралізатор — так назвав свою нову роботу луганський митець В'ячеслав Козак. Виріб являє собою точну копію золотого кінського налобника з кургану Цимбалова Могила поблизу села Велика Білозірка Запорізької області, виконану в масштабі 1:2. Кінські налобники скіфи застосовували для захисту передньої частини голови коня під час битв. Зазвичай на них зображувано сюжети з побуту чи міфології скіфів. Ці прикраси виконували з міді, золота або сполучаючи золото зі сріблом. А композиція В'ячеслава Козака виконана з дикої груші.

Розшифровуючи свій винахід, автор звертає увагу на вільні виростки в нижній частині налобника. Їх дев'ять. Дев'ять кутів, дев'ять вільних виростків — то дві дев'ятки. Додаємо їх і отримуємо число 18. Додаємо «1» до «8» і отримуємо ще одну дев'ятку, а в підсумку — число найвищої проби — 999. На думку В'ячеслава Козака, власник такого талісману може захистити себе, а головне — почуватися упевнено за будь-яких життєвих ситуацій.

Алла АНТИПОВА.

Офіційно

До ювілею готуються заздалегідь

Визначну подію — 350-річчя Переяславської козацької ради 1654 року — відзначатиме незабаром Україна. Підготовка до ювілею вже розпочалася: Президент України підписав відповідний указ. Згідно з ним утворено організаційний комітет з підготовки та відзначення пам'ятної дати, який очолив глава адміністрації Президента України Володимир Литвин.

Плани тематичних заходів мають затвердити Кабінет Міністрів України, Рада міністрів Автономної республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації. Так, передбачається проведення наукових конференцій, «круглих столів», книжкових виставок. Відповідно до указу буде організовано Всеукраїнський конкурс учнівської та студентської молоді на кращого знавця минулого країни. У Національному музеї історії України та Національному історико-етнографічному заповіднику «Переяслав» оновлюватимуться експозиції, присвячені Переяславській раді.

Ні вгору, ні вниз

Ще одну службу охорони й безпеки створюють у Дніпропетровську. Цей обласний центр докотився до того, що катастрофічна ситуація у його багатоповерхових житлових будинках з ліфтами стала притчею во язицех. Довелося втручатися і проводити спеціальну надзвичайну нараду навіть обласній держадміністрації. Бо справді не жарти: 524 ліфти у місті не працює. До того ж, більше ста з них по року-два, а то й три. І темпи їх ремонтів відстають від темпів виходу з ладу. Ремонтують на місяць в середньому 45 підйомних машин, а псується не менше 65. В чому ж річ?

Великого секрету немає: ліфти розкручують і грабують. Але ким? Не лише, на жаль, «збирачами» кольорових металів, а й працівниками... житлово-комунальних ліфтових служб. Платять їм мало і невчасно, от вони і «перебиваються» тим, що з одних машин «знімають» деталі та вузли, а для інших продають.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Кримінал

Арештували «Панночку»

Черкаська податкова міліція затримала вщерть завантажену підпільною косметикою автомашину «ГАЗель» — 13 тисяч тюбиків крему для рук «Панночка». Термін їх використання закінчився два роки тому. Вилучений товар везли з Києва до містечка Ватутіне. Там на одному з «мертвих» заводів працював підпільний цех з переробки простроченої продукції. Безробітні знову розфасовували крем, додаючи до нього олію та гліцерин, і відправляли на ринки.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Вибух у центрі міста

Потужний вибух пролунав учора опівдні в одному з приватних кафе на проспекті Коцюбинського у Вінниці. З опіками другого-третього ступенів до відділення обласної лікарні імені Пирогова транспортовано троє постраждалих, серед яких дворічний син продавця. Медики надали допомогу ще шістьом перехожим. Як стверджують у міськвідділі міліції, причиною біди став несправний газовий балон.

Віктор СКРИПНИК.

У гості до сусідів за спрощеною схемою

Місцевий пункт спрощеного пропуску через україно-білоруський державний кордон урочисто відкрито у Добрянці Ріпкинського району. Такий само пункт працює і в селі Ільмівка Городнянського району.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігівська область.

Рафалівські «піонери»

У Рафалівському держлісгоспі, що у Володимирецькому районі, став до ладу цех з випуску багатошарових клеєних щитів, які використовують для виготовлення меблів. Допоки вітчизняне обладнання проходить «обкатку», в цеху задіяно двадцять робітників. Надалі тут планують створити ще сорок робочих місць.

Олександра ЮРКОВА.

Рівненська область.

■ ***Фотофакт***

В Одесі відбувся 11-й традиційний «Приморський пробіг», присвячений 58-й річниці визволення міста від німецько-фашистських загарбників.

Фото Олександра СЄРОГО (Укрінформ).

Чи змінити спосіб життя без книги?

Виставки

Книжкова виставка «Рух — це здоров'я» розгорнулася у стінах Національної парламентської бібліотеки України. Її мета — показ наявного у нашій державі інтелектуального і організаційного потенціалу у сфері охорони здоров'я.

Літературу та довідково-методичні матеріали надано Міністерством освіти і науки України, Українським інститутом громадського здоров'я, Інститутом геронтології, видавництвами «Здоров'я», «Олімпійський спорт», ЗАТ «Алатон». Більшість виставлених зразків пропонують зарубіжний досвід, що передбачає перехід до медицини профілактичної, а не суто лікувальної.

Фізвправи можуть замінити безліч ліків, але вони не замінять фізичної активності. А тим часом в Україні фізкультурно-оздоровчими заходами переймається близько восьми відсотків населення. Тоді як у провідних країнах світу цей показник становить 60—80 відсотків. Чи не тому в США, Японії, Німеччині середня тривалість життя на 10—15 років більша, ніж у нас?!

Відвідувачі виставки можуть ознайомитися з результатами втілення в наших освітніх закладах міжнародних проектів «Європейська мережа шкіл сприяння здоров'ю», «Молодь за здоров'я». Інші матеріали виставки розкривають хід здійснення в Україні урядової програми «Здоров'я нації».

— Наша бібліотека загальнодоступна, — каже генеральний директор Національної парламентської бібліотеки Анатолій Корнієнко.— Щодня буває в ній до двох тисяч відвідувачів і якщо вони почитають, замисляться, зроблять для себе висновки — вважай, ми свою освітню місію виконали.

Виставка триватиме до кінця тижня.

Людмила ОПАНАСЕНКО.

Колектив газети «Голос України» висловлює щире співчуття заступнику головного редактора Світлані Писаренко з приводу тяжкої втрати — смерті її батька

ПИСАРЕНКА
Віктора Федоровича

Хай земля буде пухом старому воїну, полковникові у відставці, кавалеру ордена Богдана Хмельницького.

Камо грядеші...

Закрите акціонерне товариство «Транснаціональна фінансово-промислова нафтова компанія «Укртатнафта» без 65 мільйонів доларів США.

 Приватизація

Принаймні такий висновок напрошується за ретельнішого аналізу подій, що відбуваються в останні вісім місяців усередині та навколо ЗАТ «Укртатнафта». І все б нічого, якби не одна обставина. Ця компанія — не приватний, а, по суті, міждержавний господарюючий суб'єкт.

Трохи хронології. І не тільки

Створення транснаціональної вертикально інтегрованої компанії «Укртатнафта» на базі заводу «Кременчукнафтооргсинтез» і татарських нафтовидобувних підприємств — приклад конкретної і безпосередньої участі нашого Президента у процесах переведення вітчизняної промисловості на рейки ринкової економіки. Вдалий чи ні — це питання інше. Принаймні днем народження небувалого ще доти в Україні господарюючого суб'єкта можна вважати відповідний Указ Леоніда Даниловича від 29 листопада 1994 року, через кілька тижнів продубльований Президентом Татарстану Мінтімером Шаймієвим. Потім між Україною і Татарстаном було підписано необхідну міжурядову угоду, а 27 липня 1995 року — Договір про створення і діяльність компанії на паритетних засадах.

Проте вертикаль не вдалася. Передусім як фінансово-промислова. П'ять із десяти юридичних осіб, так би мовити, батьків-засновників, які підписали установчий договір — а саме банки та інвестиційно-фінансові структури, — своїх часток статутного капіталу так і не викупили. І не через власну фінансову неспроможність, а через аморфність оціночних критеріїв вартості створюваного транснаціонального промислового комплексу. Аморфність, закладену на законодавчому рівні в самій, як вважають аналітики, ідеології приватизаційних процесів української, та й російської закваски. В якій, як відомо, ринкова ціна промислових об'єктів, які приватизуються або корпоратизуються, геть відсутня. А натомість застосовуються сумнівної якості різні методології визначення вартості: витратні, за аналогією, за доходністю та інші.

Цей випадок не виняток. Якщо уважно, в хронологічному порядку, переглянути установчі документи, а також протоколи загальних зборів акціонерів і засідань спостережної ради компанії, то в око впадають метаморфози, що відбуваються з вартістю її активів. Спочатку, в 1995 році, український завод «Кременчукнафтооргсинтез» і татарські нафтові свердловини оцінювалися майже в мільярд доларів США. Через два роки — трохи більш як у 600 мільйонів доларів. А в редакції установчого договору від 10 липня 1998 року акції компанії коштували вже 359 мільйонів.

> *У всьому світі ринкова вартість активів будь-яких компаній визначається ціною їх акцій на фондових біржах. Саме цей інструмент є нехай і не абсолютною, проте досить дійовою панацеєю від усіляких афер, корупції і зловживань у процесах приватизації. Цікавий факт. У Чехії, яка корпоратизацію і роздержавлення своєї промисловості завершила буквально за два роки, створивши водночас за системою доктора економічних наук Вацлава Клауса повноцінний фондовий ринок, арбітражних справ, не кажучи вже про кримінальні, у процесі приватизації практично не виникало. А в нас?*

Між іншим, українські вчені-системники на зорі президентства Леоніда Даниловича, в 1994 році, пропонували йому цілком розроблену та струнку концепцію застосування в умовах України чеського досвіду. Яка з-поміж усього іншого виключала і такий суто український винахід, як господарюючий суб'єкт (юридична особа) у вигляді закритого акціонерного товариства, чиї активи не підлягають котируванням на фондових біржах.

Але тодішній голова ФДМУ від послуг учених відмовився. Вивчивши, очевидно, досконально запропоновану концепцію, що відводила чиновникам від приватизації роль простих і легко контрольованих виконавців, учинив, що називається, з точністю до навпаки. У результаті приватизаційна карусель у нас кружлятиме ще не один рік. Прозорості від неї ми ніколи не дочекаємося. А Фонд держмайна став епіцентром грандіозних і не дуже, але цілком перманентних скандалів навколо об'єктів, що приватизуються.

Сьогодні діяльність клерків цієї організації, здається, визначається формулою: що хочу, те й роблю. В чиїх інтересах? Схоже, що принаймні не в державних, якщо під державою мати на увазі народ України. Бо важко вважати дотриманням державних інтересів продаж, скажімо, Лисичанського заводу нафтооргсинтезу Тюменській нафтовій компанії за якихось 47 мільйонів доларів США. Адже аналог ЛиНОСу, цілісний майновий комплекс «Кременчукнафтооргсинтез», навіть після всіх малопояснимих падінь вартості активів компанії «Укртатнафта», тягне на 155 мільйонів доларів із 355 її загальної вартості. Але це сьогодні. А завтра? Коли настане черга продажу пакета акцій (43,054 відсотка), які поки що у власності нашої держави?

На килимі й під килимом

Питання це аж ніяк не пусте. Бо тенденція така, що ціна активів привабливих для майбутніх приватних власників підприємств будь-яких галузей промисловості на момент конкурсів-продажів, здійснюваних Фондом держмайна, істотно падає. Досить пригадати продані ще за часів прем'єрства Віктора Ющенка шість енергорозподільних компаній так званим стратегічним інвесторам, коли бюджет країни не дібрав понад 100 мільйонів доларів. А якщо ціна покупки об'єктів, що приватизуються, перевищує ціну пропозиції, то такі оборудки зазвичай провалюються. У переможців відкритих конкурсів раптом не знаходиться реальних коштів!

Усі ці віртуальні перепади цін — вагомий доказ того, що за відсутності адекватних інструментів визначення ринкової вартості підприємств, що підлягають розпродажу, приватизація на українському ґрунті перетворилася на цілком неконтрольовані спекулятивні операції. Здебільшого, тіньові. За умов, що склалися, справжніх стратегічних інвесторів, промисловців і підприємців в Україні — лічені одиниці. Принаймні словацька компанія, не встигнувши придбати кілька наших обленерго, сама вже пішла з молотка. А навколо «стратегічного інвестора» ЛиНОСу — російської компанії ТНК, дочки відомої на нафтовому ринку корпорації Альфа-Груп — у пресі циркулюють настійливі твердження про майбутній повальний розпродаж її активів. І якщо це відбудеться, то хто стане власником лисичанського заводу і що він з ним зробить? Це не відомо нікому.

Одне слово, фондовий ринок країни ледь животіє через ту просту причину, що він нікому не потрібний. Бо чорний нал іноземної валюти, який гуляє по Україні, оцінений аналітиками у 20—25 мільярдів доларів США, сьогодні в основній своїй масі обертається навіть не у сфері контрабанди сигарет, паленої горілки або наркотиків, як про це товкмачать наші керманичі від економіки, а саме у сфері тіньових спекуляцій частками і пакетами вже приватизованих акцій. І навіть тими, які номінально перебувають у державласності.

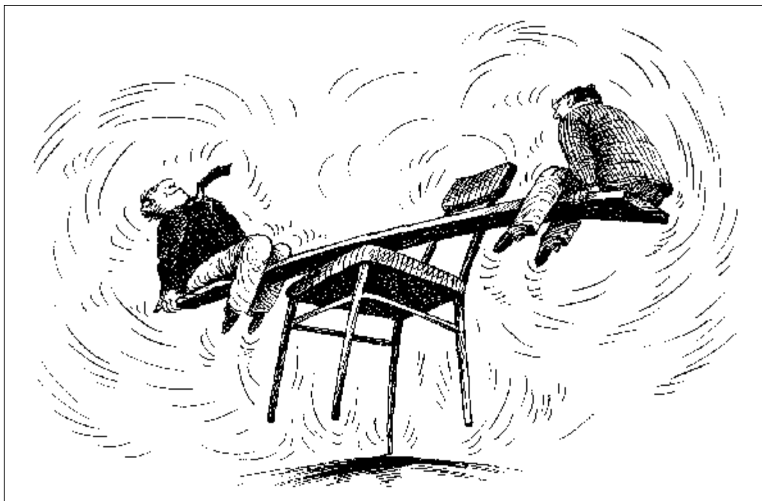
Мені можуть дорікнути. Мовляв, спіч гарний, але до чого тут ЗАТ «Укртатнафта»? Адже про його підготовку до продажу ФДМУ і не згадує? Справді. Офіційної, так би мовити, на килимі, інформації про продаж частки компанії, яка поки що перебуває у власності держави, із шановного фонду не надходило. Але підкилимові ігри, повторюю, навколо «Укртатнафти» вирують уже давно. А ті події, що випливають на поверхню, легко вибудовуються у цілком логічний ланцюжок. Ось тільки деякі з них.

У серпні минулого року рішенням спостережної ради компанії було звільнено з посад голову правління Володимира Матицина та його заступників. Начебто за регулярне виведення активів. Насправді спробу урізати й без того вже безліч разів зменшену вартість компанії більш як на 100 мільйонів доларів США зробили її власники, запропонувавши правлінню підписати сумнівний кредитний договір з панамською компанією Meyner Investments S. A. Під заставу акцій ВАТ «Татнафтопром», внесених до статутного фонду ЗАТ «Укртатнафта». Захищаючи державні інтереси України, Володимир Матицин відмовився від сумнівної оборудки, за що й поплатився. (Детально про це дивись матеріал «Зворотний відлік», «ГУ», 21.08.2001 р., № 149).

Тоді ж, у серпні, наш Фонд держмайна, в чиєму управлінні найбільший — 43,054 відсотка — пакет акцій «Укртатнафти», на порушення установчого договору, як на мене, під сумнівним приводом, через Київський міський господарський суд починає судову справу зі співзасновниками компанії з далекого зарубіжжя (швейцарською фірмою Amruz Trading AG та американською корпорацією Seagroup International) про позбавлення їх права власності на 18,296 відсотка акцій. Суть претензій у тім, що за свою частку ці суб'єкти розрахувалися власними векселями на 65 мільйонів доларів США, погашення яких у повному обсязі дещо затягнулося. Прикметно, що під рішеннями і спостережної ради, і загальних зборів акціонерів, котрі схвалили вексельний спосіб розрахунків за акції, стоїть печатка ФДМУ і підпис відповідального чиновника цього відомства. Мало того. Щойно у фонду з'явилися претензії — іноземні інвестори, в повній відповідності з установчим договором, запропонували негайно погасити свої векселі «живими» грошима. Тобто підписати мирову угоду. Позивач, однак, залишився непохитним. Ну не потрібні Україні 65 мільйонів доларів, і все! (Детально про це дивись матеріал «Страсбурзький пиріг», «ГУ», 12.12.2001 р., № 236).

Іноземців преса звинувачувала чорт знає в яких гріхах. Автори публікацій, не забувши водночас хвицнути попереднє керівництво компанії, договорилися мало не до того, що фірми Amruz Trading AG і Seagroup International — підставні «метелики», створені командою Володимира Матицина з метою захоплення «Укртатнафти»! На цьому тлі інші, висмоктані з пальця обвинувачення, на кшталт завдання іноземними співзасновниками власному дітищу багатомільйонних збитків та порушеної з цього приводу кримінальної справи, мали вигляд уже більш ніж переконливий.

Я звернувся до міжнародного бізнес-інформаційного агентства з проханням надати матеріали саме щодо іноземних її співзасновників. Отож. Заявляю з повною відповідальністю. Корпорацію Seagroup International було засновано в американському Сієтлі ще 1989 року. Коли навіть проекту створення транснаціонального ЗАТ «Укртатнафта» не могло бути за визначенням! Щодо швейцарської Amruz Trading AG — ця фірма значно молодша. Проте в раді її директорів, тобто за місцевою термінологією власників, ані громадян України, ані їхніх родичів немає. Якщо, звичайно, не вважати такими корінного мешканця міста Цуга громадянина Гольгера Ванке і такого ж корінного швейцарця, щоправда, мешканця міста Арістау, підприємця Гайнца Клауца.

Так само розпадаються й усі інші аргументи чорного піару і на адресу іноземних інвесторів, і на адресу попереднього керівництва ЗАТ «Укртатнафта». Ну немає жодної кримінальної справи з приводу заподіяння компанії збитків! Утім, як і самих збитків. Щоправда, були звернення до прокурора порушити кримінальне переслідування Володимира Матицина та його команди. За надуманим приводом. У чому ходокам було відмовлено. Правда, у процесі співпраці «Укртатнафти» з іноземними її співзасновниками щодо поставок до Кременчука сирої нафти виникали ситуації взаємних боргових зобов'язань. Але відповідні акти звірок бухгалтерських взаєморозрахунків промовисто свідчать, що до вигаданих збитків вони не мають ані найменшого стосунку. Все інше — в тому ж дусі.

> *Одне слово, позов нашого шанованого ФДМУ до Amruz Trading AG і Seagroup International має вигляд елементарного зачищення «Укртатнафти» від іноземних засновників. Адже якщо іноземці залишаться співвласниками компанії на момент продажу українського пакета акцій, вони — і за українським законодавством, і за статутними документами — разом з іншими акціонерами автоматично отримують пріоритетне право на його придбання! А як же доморощені чи наближені до влади прихва... пардон, приватизатори народного добра України?*

Не по Савці свитка

Дивовижні діла твої, Господи! Ось і призначений замість Володимира Матицина головою правління «Укртатнафти» Юрій Бойко, не пропрацювавши в Кременчуці й півроку, іде до Києва на посаду глави НАК «Нафтогаз України». Що й казати, цінний менеджер. Саме при ньому очолюваний ним ЛиНОС пішов з молотка майже за безцінь, за якихось 47 мільйонів доларів США.

Цікавий був період його правління і в ЗАТ «Укртатнафта». Призначення Юрія Бойка на цю посаду збіглося з багаторазовим збільшенням потоку сирої нафти на підприємство. З одного боку, татарські співвласники компанії, підігріті запровадженням у Росії банку якості експортованої нафти, почали регулярно заповнювати своєю важкою, з підвищеним вмістом сірки, трубопровід на Кременчук. Чого вони, до речі, не робили практично від дня заснування транснаціональної компанії. З другого — передані попереднім керівництвом в оренду потужності також не простоювали. І при всьому цьому в грудні завод опинився на межі зупинення! Тепер уже не через відсутність сировини, а через проблемні відносини з компанією «Торговий дім «Укртатнафта». Фірмою, яка оснастила Кременчук небаченими в країнах СНД терміналами і цифровими технологіями з реалізації світлих нафтопродуктів. Такими, що дають змогу буквально до грама враховувати відвантажені партії товару і супроводжувати їх в автоматичному режимі всією необхідною, зокрема й податковою, фінансово-обліковою, документацією. У результаті ємності кременчуцького заводу виявилися переповненими. Цехи перейшли на тихий хід. Але це так, до речі. Хоча ринкова ціна діючого нафтопереробного підприємства на порядок вища від того, що простоює. (Детально про це дивись матеріал «Навіщо барлогу два ведмеді», «ГУ», 03.01.2002 р., № 1).

У принципі, приватизація, а точніше продаж українського пакета акцій ЗАТ «Укртатнафта», по суті, цілісного промислового комплексу «Кременчукнафтооргсинтез», очевидно, неминуча. Хоча є думка, що цього робити не варто. Що наша держава, залишаючись його власником, збереже реальну можливість регулятивного (не адміністративного!) управління та впливу (зокрема й цінового) на внутрішній ринок світлих нафтопродуктів. Тим більше, якщо через термінал «Південний» і по трубопроводу «Одеса—Броди» в Україну почне надходити альтернативна російській сира нафта.

Цю точку зору підкріплено і безкон'юнктурним аналізом результатів приватизації, точніше, розпродажу, інших українських нафтопереробних підприємств. Тільки одне порівняння. До початку наших реформ за рік на одного мешканця України припадало понад тисячу кілограмів світлих нафтопродуктів. Сьогодні — трохи більш як 500. Тоді як в Японії цей показник вищий у 2,3 разу, а в Штатах — узагалі в 12 разів! Між іншим, споживання світлих нафтопродуктів на душу населення в сучасному світі вважається інтегральним показником якості життя.

Ні. Я не проти приватизації як такої. Ось тільки якщо її проводять в інтересах вузького кола винятково обмежених осіб — її результатами тільки ці особи й користуватимуться. Принаймні мені щось не доводилося чути, щоб зарплата на вже приватизованих нафтопереробних українських заводах, утім, як і на інших об'єктах індустрії, що перейшли дешево в приватну власність доморощених олігархів, бодай віддалено наблизилася до середньостатистичних показників розвинених країн, до співтовариства яких ми так мріємо потрапити.

Розумію я й інше. Перегрaти закладені в 1994 році засади української приватизації нам уже не судилося. Потяг, як кажуть, пішов. Проте ключові для вітчизняної індустрії об'єкти, такі як комплекс «Кременчукнафтооргсинтез», потужність якого становить більш як 36 відсотків усієї нафтопереробної галузі країни, якщо вже й мають продаватися, то на базі особливих, винятково індивідуальних законів. На основі справді прозорих для всього народу конкурсів приватизаційних проектів. З безумовною участю Верховної Ради як законодавчої гілки влади. І, що найголовніше, інвесторам, які згодні заплатити за них сповна. А не дешево.

Ігор НАУМЕНКО.

P.S. ***Редакція намагалася з'ясувати у ФДМУ, чому ж він відмовляється від пропозиції іноземних засновників про мирову угоду. Відповіді так і не отримала. Поки що.***

Мал. Володимира КАЗАНЕВСЬКОГО.

Ну не потрібні Україні 65 мільйонів доларів, і все!

Про внесення змін до Закону України «Про проведення експерименту у житловому будівництві на базі холдингової компанії «Київміськбуд»

ЗАКОН УКРАЇНИ

Верховна Рада України **постановляє:**

Внести зміни до Закону України «Про проведення експерименту у житловому будівництві на базі холдингової компанії «Київміськбуд» (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 30, ст. 237), виклавши його у такій редакції:

«ЗАКОН УКРАЇНИ

Про проведення експерименту у житловому будівництві на базі холдингової компанії «Київміськбуд»

Метою прийняття цього Закону є посилення соціального захисту неповнолітніх, забезпечення їм більш сприятливих стартових умов самостійного життя у суспільстві, розширення можливостей пенсійного забезпечення населення України та відпрацювання нових організаційних форм та економічних механізмів стимулювання житлового будівництва.

Стаття 1. Визначення термінів

Терміни, що вживаються у цьому Законі, мають таке значення:

активи фонду банківського управління — сукупність майна та майнових прав, сформована за рахунок коштів учасників фонду банківського управління, що об'єднані у єдиний майновий комплекс;

довірче управління коштами — юридичні й фактичні дії уповноваженого банку щодо розпорядження активами фонду банківського управління від свого імені, але в інтересах учасників фонду банківського управління. Довірче управління коштами передбачає об'єднання уповноваженим банком коштів учасників фонду банківського управління у єдиний майновий комплекс;

договір довірчого управління — цивільно-правова угода, за якою учасник фонду банківського управління передає уповноваженому банку кошти у довірче управління, а уповноважений банк об'єднує кошти учасників фонду банківського управління у єдиний майновий комплекс та здійснює управління цими коштами в інтересах учасника фонду банківського управління та за його рахунок;

договір про додаткові пенсійні виплати — цивільно-правова угода між учасником пенсійного фонду банківського управління та уповноваженим банком, яка засвідчує право учасника пенсійного фонду банківського управління на визначених договором умовах отримати з рахунка цього учасника фонду банківського управління додаткові пенсійні виплати;

договір про цільові виплати з дитячого фонду банківського управління — цивільно-правова угода між представником учасника дитячого фонду банківського управління або учасником фонду банківського управління та уповноваженим банком, яка засвідчує право учасника дитячого фонду банківського управління на визначених договором умовах отримати з рахунка цього учасника фонду банківського управління цільові виплати та використати їх згідно з цим Законом;

додаткові пенсійні виплати — виплати, які здійснює уповноважений банк щомісяця учаснику пенсійного фонду банківського управління з його рахунка, згідно з умовами договору про додаткові пенсійні виплати;

додатковий спеціальний резерв страхування коштів пенсійного фонду банківського управління — грошові резерви, які відповідно до цього Закону формуються уповноваженим банком для гарантування виконання зобов'язань уповноваженого банку перед учасниками пенсійного фонду банківського управління з фіксованою винагородою;

доход пенсійного фонду банківського управління пайового типу — доходи за іпотечними сертифікатами, придбаними за рахунок коштів учасників пенсійного фонду банківського управління пайового типу, за винятком винагороди уповноваженого банку;

доход пенсійного фонду банківського управління з фіксованою винагородою — доходи за іпотечними сертифікатами, придбаними за рахунок коштів учасників пенсійного фонду банківського управління з фіксованою винагородою, за винятком винагороди уповноваженого банку, та кошти, спрямовані уповноваженими банками до пенсійного фонду банківського управління для виплати різниці між отриманими доходами за іпотечними сертифікатами та доходами, передбаченими умовами договорів довірчого управління;

доход дитячого фонду банківського управління — отримані доходи за іпотечними сертифікатами, придбаними за рахунок коштів учасників дитячого фонду банківського управління, за винятком винагороди уповноваженого банку;

доход учасника фонду банківського управління — доход пенсійного або дитячого фонду банківського управління, розподілений між учасниками відповідного фонду банківського управління;

кошти учасника фонду банківського управління — кошти, що знаходяться на рахунку учасника фонду банківського управління;

об'єднаний (консолідований) іпотечний борг — реформовані уповноваженим банком у неподільну суму, номіновані у національній валюті України та ОдІн зобов'язання боржників за кредитами, наданими на будівництво житла, яке споруджується холдинговою компанією «Київміськбуд» (далі — Київміськбуд) та фінансується уповноваженим банком;

ОдІн — індексуюча умовна розрахункова одиниця, яку уповноважений банк визначає на підставі власної методики з урахуванням індексу інфляції, індексу цін виробників промислової продукції, індексу цін на будівельно-монтажні роботи та інших чинників на розсуд банку, які впливають на визначення вартості іпотечного зобов'язання;

оперативний резерв — кошти фонду банківського управління в уповноваженому банку, які останній використовує на поточні виплати учасникам фонду банківського управління. Порядок формування та використання оперативного резерву уповноважені банки визначають самостійно;

порушення умов договору довірчого управління — зняття коштів з рахунка учасника фонду банківського управління з порушенням умов, викладених у Правилах фонду банківського управління;

Правила фонду банківського управління — система норм, затверджена уповноваженим банком, якої необхідно дотримуватись уповноваженому банку та учасникам фондів банківського управління для досягнення цілей, передбачених цим Законом;

представники учасника дитячого фонду банківського управління — представники учасника дитячого фонду банківського управління, що набули відповідних прав згідно з діючим законодавством;

рахунок учасника фонду банківського управління — рахунок, відкритий уповноваженим банком у системі обліку фонду банківського управління;

уповноважений банк — комерційний банк, з яким Київміськбуд уклав угоду про надання повноважень відповідно до цього Закону;

учасник фонду банківського управління — фізична особа, з якою уповноважений банк уклав угоду про довірче управління коштами;

Фонд банківського управління (далі — ФБУ) — грошові кошти учасників ФБУ, передані у довірче управління уповноваженому банку та об'єднані ним у єдиний майновий комплекс. ФБУ не є юридичною особою. Фонди банківського управління можуть бути пенсійні або дитячі;

цільові виплати з дитячого ФБУ — виплати, які здійснює уповноважений банк учаснику дитячого фонду банківського управління з його рахунка, відповідно до цього Закону та згідно з умовами договору про цільові виплати з дитячого ФБУ.

Стаття 2. Основні завдання експерименту

До 1 січня 2006 року на базі Київміськбуду проводиться економічний експеримент щодо посилення соціального захисту неповнолітніх, забезпечення їм більш сприятливих стартових умов самостійного життя у суспільстві, створення додаткових можливостей пенсійного забезпечення, стимулювання розвитку житлового будівництва та розширення можливостей запровадження інших програм соціального забезпечення населення України із залученням коштів фізичних і юридичних осіб у довірче управління уповноважених банків з наступним їх спрямуванням на придбання іпотечних сертифікатів.

Уповноважені банки можуть залучати кошти у довірче управління за іншими соціальними програмами, започаткованими за погодженням з Київміськбудом. Кошти, залучені за цільовими програмами уповноваженого банку, можуть спрямовуватися ним лише на придбання іпотечних сертифікатів.

Порядок залучення коштів у довірче управління, їх цільового використання, обліку та звітності за такими програмами визначається у Положенні про залучення коштів у довірче управління, яке затверджується уповноваженим банком.

Стаття 3. Організація довірчого управління фондами банківського управління

Уповноважений банк може одночасно здійснювати довірче управління кількома ФБУ.

Кошти ФБУ спрямовуються уповноваженими банками виключно на придбання іпотечних сертифікатів та формування оперативного резерву.

Уповноважений банк, укладаючи договори на придбання іпотечних сертифікатів, діє від свого імені та в інтересах учасників ФБУ.

Пенсійні ФБУ можуть бути з фіксованою винагородою та пайового типу.

Пенсійні ФБУ з фіксованою винагородою створюються за рахунок коштів, залучених уповноваженими банками за договорами пенсійних вкладів, укладеними до набрання чинності цим Законом.

Пенсійні ФБУ пайового типу створюються з коштів, які знаходяться у довірчому управлінні уповноважених банків на підставі договорів, укладених після набрання чинності цим Законом.

Уповноважений банк на письмову вимогу учасника ФБУ може здійснювати переведення коштів учасника ФБУ з одного ФБУ в інший ФБУ, довірче управління якими він здійснює, крім переведення коштів учасників ФБУ у пенсійний фонд з фіксованою винагородою. Переведення коштів з рахунка одного учасника ФБУ на рахунок іншого учасника ФБУ заборонено. Порядок переведення коштів учасників ФБУ встановлюється Правилами ФБУ.

Стаття 4. Заходи щодо захисту коштів учасників фондів банківського управління від знецінення, втрат та інших ризиків

Протягом усього терміну довірчого управління коштами, залученими уповноваженими банками у ФБУ, запроваджується така система заходів щодо захисту коштів від знецінення, втрат та інших ризиків:

Кошти ФБУ обліковуються уповноваженим банком окремо від результатів його господарської діяльності. Уповноважений банк відкриває для кожного ФБУ окремий рахунок довірчого управління.

Договори довірчого управління між учасником ФБУ і уповноваженим банком укладаються у національній валюті України.

Облік коштів пенсійного ФБУ з фіксованою винагородою здійснюється у національній валюті України та в ОдІн.

Додаткові пенсійні виплати учасникам пенсійного ФБУ з фіксованою винагородою розраховуються в ОдІн та виплачуються у національній валюті України.

Кошти ФБУ спрямовуються виключно на придбання іпотечних сертифікатів, номінованих у національній валюті або в ОдІн, забезпечених об'єднаним (консолідованим) іпотечним боргом, які мають зберігатися у зберігача на рахунку в цінних паперах, відкритому на ім'я уповноваженого банку з відповідною відміткою.

Доход пенсійного ФБУ з фіксованою винагородою розподіляється між учасниками пенсійного ФБУ згідно з зобов'язаннями уповноваженого банку щодо нарахування процентів та відповідно до Правил ФБУ.

Якщо доходу за іпотечними сертифікатами, придбаними за рахунок коштів пенсійного ФБУ з фіксованою винагородою, не вистачає на виплату доходів за договорами, які були укладені до набрання чинності цим Законом, різниця сплачується уповноваженими банками за рахунок коштів додаткового спеціального резерву страхування коштів пенсійного ФБУ.

Доход пенсійного ФБУ пайового типу розподіляється між учасниками пенсійного ФБУ пайового типу відповідно до Правил ФБУ.

Доход дитячого ФБУ розподіляється між учасниками дитячого ФБУ відповідно до Правил ФБУ.

Управління коштами ФБУ та виплата цільових і додаткових пенсійних виплат здійснюється лише уповноваженими банками.

Для гарантування зобов'язань перед учасниками пенсійного ФБУ з фіксованою винагородою в уповноважених банках створюється додатковий спеціальний резерв страхування коштів пенсійного ФБУ.

Страхування учасників ФБУ та законних представників учасника дитячого ФБУ на випадок повної втрати працездатності та смерті запроваджується страховими компаніями, з якими уповноважений банк уклав угоду, з подальшим перерахуванням страхової виплати на рахунок учасника ФБУ.

У разі зміни уповноваженого банку сукупність активів та зобов'язань, що становлять ФБУ, передається до іншого уповноваженого банку.

У разі визнання уповноваженого банку банкрутом, активи ФБУ не включаються до ліквідаційної маси уповноваженого банку.

Учасники ФБУ не несуть відповідальності за зобов'язаннями Київміськбуду та уповноважених банків перед третіми особами. Зобов'язання Київміськбуду і уповноважених банків не можуть задовольнятися за рахунок коштів ФБУ.

ФБУ вважається припиненим з моменту виконання усіх зобов'язань за договорами довірчого управління.

Стаття 5. Оподаткування доходів учасників фондів банківського управління та уповноважених банків

У період дії ФБУ:

кошти, внесені фізичними особами на власні рахунки учасників ФБУ або на рахунки інших учасників ФБУ, та юридичними особами (з урахуванням положень абзацу третього цієї статті) на рахунки учасників ФБУ, не включаються до сукупного оподатковуваного доходу осіб, що внесли кошти, та осіб, на чию користь здійснені такі внески. На ці кошти не нараховуються збори на обов'язкове пенсійне та обов'язкове соціальне страхування;

кошти, внесені юридичними особами на рахунки учасників ФБУ, включаються до складу валових витрат платника податку в розмірі, що не перевищує 10 відсотків його валового доходу за звітний період;

доходи, нараховані та отримані учасниками ФБУ відповідно до цього Закону, не включаються до складу сукупного доходу, що підлягає оподаткуванню;

цільові виплати та додаткові пенсійні виплати учасникам ФБУ згідно з договорами про цільові виплати та про додаткові пенсійні виплати не включаються до складу їх сукупного оподатковуваного доходу, за винятком випадків, передбачених статтею 7 цього Закону;

внески, спрямовані уповноваженими банками до додаткового спеціального резерву страхування коштів пенсійного ФБУ, включаються до складу валових витрат таких банків.

Винагорода уповноваженого банку за управління ФБУ не оподатковується податком на додану вартість.

Стаття 6. Умови виплат учасникам фондів банківського управління

При досягненні учасниками пенсійного ФБУ пенсійного віку — 60 років для чоловіків та 55 років для жінок або при повній втраті працездатності учасники пенсійного ФБУ мають право на додаткові пенсійні виплати.

Установлення факту втрати працездатності здійснюється у порядку, визначеному законодавством.

Додаткові пенсійні виплати виплачуються уповноваженими банками за рахунок коштів учасників пенсійного ФБУ на підставі договорів про додаткові пенсійні виплати.

Додаткові пенсійні виплати можуть бути строковими або довічними.

При досягненні учасниками дитячого ФБУ 14 років учасники дитячого ФБУ мають право на цільові виплати, які уповноважений банк спрямовує на оплату навчання.

При досягненні учасниками дитячого ФБУ повноліття — 18 років учасники дитячого ФБУ мають право на цільові виплати, які уповноважений банк спрямовує на придбання, інвестування будівництва та оренду житла.

Цільові виплати сплачуються уповноваженими банками за рахунок коштів учасників дитячого ФБУ на підставі договорів про цільові виплати.

Цільові виплати можуть бути одноразові або періодичні.

У разі смерті учасника ФБУ кошти, що знаходяться на його рахунку, успадковуються спадкоємцями в порядку, визначеному законом.

Стаття 7. Особливості оподаткування у разі порушення умов Правил фондів банківського управління

Кошти, зняті з рахунка учасника ФБУ з порушенням умов, викладених у Правилах ФБУ, за винятком доходу учасника ФБУ, оподатковуються згідно з законодавством.

Вилучення коштів із дитячого ФБУ з порушенням умов, викладених у Правилах ФБУ, до досягнення учасником дитячого ФБУ повноліття можливе лише за наявності письмової згоди органу опіки чи піклування.

У разі звернення учасника ФБУ або його представника із заявою про зняття коштів з рахунка учасника ФБУ на порушення умов, викладених у Правилах ФБУ, уповноважені банки повідомляють про це органи державної податкової служби України за місцем проживання учасника ФБУ. За поданням органу державної податкової служби України з такого учасника ФБУ утримується сума несплаченого податку і перераховується до бюджету.

Стаття 8. Перехідні положення

1. У разі, коли наступне спеціальне законодавство України змінює умови, зазначені у цьому Законі, до коштів, залучених за такими договорами на вимогу уповноваженого банку застосовується спеціальне законодавство, що діяло на день укладання таких договорів.

2. Щодо договорів пенсійних вкладів діє Закон України «Про проведення експерименту у житловому будівництві на базі холдингової компанії «Київміськбуд» в редакції від 20 квітня 2000 року.

3. Уповноважені банки до випуску в обіг іпотечних сертифікатів мають право спрямовувати кошти, залучені у ФБУ, на придбання цінних паперів, випущених емітентом з метою придбання (набуття) права вимоги за кредитами, забезпеченими заставою нерухомості, збудованої Київміськбудом, з подальшою обов'язковою конвертацією таких цінних паперів в іпотечні сертифікати.

Стаття 9. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Нормативно-правові акти, прийняті до набрання чинності цим Законом, діють у частині, що не суперечить цьому Закону.

3. З метою сприяння розвитку галузі містобудування, впровадження в ділову практику загальноприйнятих норм і правил поведінки суб'єктів будівельного ринку та здійснення контролю за якістю й вартістю житла, своєчасністю його спорудження, забезпечення цільового використання залучених коштів підтримати ініціативу Київміськбуду щодо створення на добровільних засадах за участю інших суб'єктів господарської діяльності в галузі містобудування недержавної неприбуткової самоврядної організації — Будівельної палати міста Києва як галузевої торгово-промислової палати.

Установити, що на правовідносини, які виникають у зв'язку із створенням і діяльністю Будівельної палати міста Києва, поширюються положення статей 1 і 2, частини першої, абзаців першого — четвертого, дев'ятого — одинадцятого частини другої статті 3, статті 4, частини першої статті 5, статей 6, 8—10, абзаців першого — шостого, дев'ятого —п'ятнадцятого частини першої, частини третьої статті 11, статті 12 Закону України «Про торгово-промислові палати в Україні».

Державна реєстрація Будівельної палати міста Києва провадиться Міністерством юстиції України.

4. Кабінету Міністрів України:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити перегляд та скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону;

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом;

для проведення моніторингу експерименту утворити наглядову раду;

проаналізувати за підсумками 2000—2005 років хід проведення експерименту та розглянути питання щодо доцільності його поширення в інших регіонах шляхом прийняття відповідного закону.

5. Державній податковій адміністрації України визначити в місячний термін механізм обліку наданих відповідно до цього Закону пільг з оподаткування фізичним та юридичним особам за кожний звітний (податковий) період з наростаючим підсумком».

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
7 лютого 2002 року.
№ 3044-III.

Друкується з комп'ютерного набору Укрінформу

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України

Цей Закон з метою подальшого зміцнення законності, правопорядку та військової дисципліни у Збройних Силах України, забезпечення конституційних прав військовослужбовців визначає статус, основні завдання, організацію та принципи діяльності Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, права, обов'язки, заходи соціального і правового захисту та відповідальність її військовослужбовців.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Статус і призначення Військової служби правопорядку у Збройних Силах України

Військова служба правопорядку у Збройних Силах України (далі — Служба правопорядку) — спеціальне правоохоронне формування у складі Збройних Сил України, призначене для забезпечення правопорядку і військової дисципліни серед військовослужбовців Збройних Сил України у місцях дислокації військових частин, у військових навчальних закладах, установах та організаціях (далі — військові частини), військових містечках, на вулицях і в громадських місцях; для запобігання злочинам, іншим правопорушенням у Збройних Силах України, їх розкриття і припинення; для захисту життя, здоров'я, прав і законних інтересів військовослужбовців, військовозобов'язаних під час проходження ними зборів, працівників Збройних Сил України, а також для захисту майна Збройних Сил України від розкрадання та інших протиправних посягань, а так само для участі у протидії диверсійним проявам і терористичним актам на військових об'єктах.

Стаття 2. Правова основа та принципи діяльності Служби правопорядку

Служба правопорядку у своїй діяльності керується Конституцією України, цим Законом та іншими виданими у відповідності з ними нормативно-правовими актами.

Діяльність Служби правопорядку будується на принципах законності, поваги до особи, її прав і свобод, соціальної справедливості, централізованого керівництва та єдиноначальності, взаємодії з громадськістю.

Стаття 3. Основні завдання Служби правопорядку

Основними завданнями Служби правопорядку є:

виявлення причин, передумов і обставин злочинів та інших правопорушень, вчинених у військових частинах та на військових об'єктах; розшук осіб, які самовільно залишили військові частини (місця служби);

запобігання вчиненню і припинення злочинів та інших правопорушень у Збройних Силах України;

участь в охороні військових об'єктів та забезпеченні громадського порядку і військової дисципліни серед військовослужбовців у місцях дислокації військових частин, військових містечках, на вулицях і в громадських місцях;

провадження у встановленому законом порядку дізнання у справах про злочини, вчинені військовослужбовцями Збройних Сил України та військовозобов'язаними під час проходження ними зборів, працівниками Збройних Сил України під час виконання ними службових обов'язків або в розташуванні військової частини;

захист майна Збройних Сил України від розкрадання та інших злочинних посягань;

забезпечення безпеки дорожнього руху військових транспортних засобів;

участь у гарнізонних заходах;

виконання у передбачених законом випадках дисциплінарних стягнень у вигляді арешту з утриманням на гауптвахті та інших рішень про тримання військовослужбовців на гауптвахті;

забезпечення виконання кримінального покарання стосовно військовослужбовців, які за вироком суду засуджені до тримання у дисциплінарному батальйоні;

сприяння у межах своєї компетенції іншим органам дізнання, органам попереднього (досудового) слідства та суду, органам державної влади, органам місцевого самоврядування, органам військового управління, підприємствам, установам, організаціям у виконанні покладених на них відповідно до законів обов'язків;

участь у протидії диверсійним проявам та терористичним актам на військових об'єктах.

При прийнятті рішення про введення в Україні чи в окремих її місцевостях режиму воєнного або надзвичайного стану на Службу правопорядку додатково покладаються завдання щодо:

участі у боротьбі з ворожими диверсійно-розвідувальними групами на території України;

організації збору, супроводження та охорони військовополонених;

забезпечення дотримання комендантської години в гарнізонах;

охорони військових об'єктів, військових містечок та їх населення, сприяння його евакуації;

відновлення та підтримання порядку і дисципліни у військових частинах;

контролю за рухом транспортних засобів і перевезенням вантажів Збройних Сил України.

Забороняється покладати на Службу правопорядку завдання, не передбачені цим Законом. Ніякі виняткові обставини або накази чи розпорядження посадових осіб не можуть бути підставою для будь-яких незаконних дій або бездіяльності військовослужбовців Служби правопорядку.

Стаття 4. Сприяння Службі правопорядку у виконанні нею своїх завдань

Військове командування та органи військового управління Збройних Сил України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, а також інші органи державної влади та органи місцевого самоврядування, військовослужбовці та громадяни зобов'язані сприяти Службі правопорядку у виконанні нею своїх завдань.

Стаття 5. Організація Служби правопорядку

Чисельний склад органів управління, підрозділів Служби правопорядку, їх дислокація визначаються Міністром оборони України виходячи з умов дислокації військ (сил).

Гранична чисельність військовослужбовців і працівників Служби правопорядку не може перевищувати 1,5 відсотка загальної чисельності Збройних Сил України.

Фінансування Служби правопорядку здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України, які виділяються на утримання Збройних Сил України і передбачаються у кошторисі Міністерства оборони України окремим рядком.

Служба правопорядку створюється на базі відповідних структурних підрозділів і служб Міністерства оборони України, функції яких цим Законом покладені на Службу правопорядку.

Служба правопорядку складається з:

1) органів управління:

Головного управління Служби правопорядку Збройних Сил України;

Центрального управління Служби правопорядку по місту Києву і Київській області та територіальних управлінь Служби правопорядку;

зональних відділів (відділень) Служби правопорядку;

2) підрозділів Служби правопорядку:

охорони військових об'єктів;

патрульно-постової служби;

безпеки дорожнього руху;

дізнання;

спеціального призначення;

3) Навчального центру Служби правопорядку.

Рішення про створення відповідних підрозділів Служби правопорядку приймає Міністр оборони України.

Загальне керівництво Службою правопорядку здійснює Міністр оборони України через начальника Генерального штабу Збройних Сил України.

Безпосереднє керівництво Службою правопорядку здійснює Головне управління Служби правопорядку Збройних Сил України.

Зони діяльності органів управління та підрозділів Служби правопорядку визначає Міністр оборони України.

Начальник Головного управління Служби правопорядку Збройних Сил України та його заступники, начальники Центрального та територіальних управлінь Служби правопорядку та їх заступники призначаються на посади Міністром оборони України за поданням начальника Генерального штабу Збройних Сил України.

Начальники управлінь Головного управління Служби правопорядку Збройних Сил України та начальники відділів Центрального та територіальних управлінь, начальники зональних відділів (відділень) Служби правопорядку, їх заступники, командир дисциплінарного батальйону, керівники підрозділів дізнання, охорони військових об'єктів, патрульно-постової служби, безпеки дорожнього руху, спеціального призначення, начальник Навчального центру Служби правопорядку призначаються на посади начальником Генерального штабу Збройних Сил України за поданням начальника Головного управління Служби правопорядку.

Стаття 6. Залучення до виконання окремих завдань по забезпеченню правопорядку і військової дисципліни військовослужбовців інших військових частин Збройних Сил України

В окремих випадках до виконання завдань Служби правопорядку щодо охорони військових об'єктів, забезпечення військової дисципліни серед військовослужбовців на вулицях та в громадських місцях, запобігання правопорушенням, які вчиняються військовослужбовцями, та їх припинення можуть тимчасово залучатися військовослужбовці інших військових частин Збройних Сил України. Під час виконання зазначених завдань на них поширюються права, гарантії соціального і правового захисту, передбачені для військовослужбовців Служби правопорядку. Безпосереднє керівництво під час виконання цих завдань покладається на відповідну посадову особу Служби правопорядку.

Порядок залучення військовослужбовців інших військових частин Збройних Сил України до виконання окремих завдань Служби правопорядку, зазначених у частині першій цієї статті, визначається Міністром оборони України.

Участь військовослужбовців Служби правопорядку та інших військових частин Збройних Сил України у здійсненні заходів правового режиму воєнного та надзвичайного стану регулюється відповідними законами.

Розділ II. ПРАВА І ФУНКЦІЇ СЛУЖБИ ПРАВОПОРЯДКУ

Стаття 7. Права військовослужбовців Служби правопорядку

Військовослужбовцям Служби правопорядку під час виконання покладених на них завдань надається право:

1) вимагати від військовослужбовців Збройних Сил України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, військовозобов'язаних під час проходження ними зборів та від інших осіб у військовій формі одягу, звільнених з військової служби в запас або відставку з правом її носіння, дотримання громадського порядку, правил носіння військової форми одягу, припинення правопорушень, а також дій, що перешкоджають здійсненню завдань і функцій Служби правопорядку, а в разі невиконання зазначених вимог застосовувати заходи примусу, передбачені статтями 9—11 цього Закону;

2) перевіряти у військовослужбовців і військовозобов'язаних під час проходження ними зборів, а на території військових частин (військових об'єктів) також в інших осіб документи, що посвідчують їх особу, та інші документи, необхідні для з'ясування питань, що належать до компетенції Служби правопорядку, а також у разі підозри їх у вчиненні злочинів чи інших правопорушень;

3) викликати осіб, зазначених у пункті 2 цієї статті, для дачі показань та пояснень у справах про злочини та правопорушення, що знаходяться в її провадженні. У разі ухилення цих осіб без поважних причин від явки за викликом для дачі показань по кримінальних справах піддавати їх приводу у встановленому законом порядку;

4) затримувати і тримати військовослужбовців Збройних Сил України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, військовозобов'язаних під час проходження ними зборів на гауптвахтах Служби правопорядку з метою застосування тимчасового запобіжного заходу, крім випадків, визначених військовими статутами Збройних Сил України, на строки, встановлені законом:

підозрюваних у вчиненні злочину, обвинувачених чи підсудних, які переховуються від органів дізнання, попереднього (досудового) слідства або суду, засуджених, які ухиляються від виконання кримінального покарання;

які вчинили дії, що створюють реальну загрозу для оточуючих, або які виявили непокору законній вимозі військовослужбовця Служби правопорядку;

5) затримувати осіб у військовій формі одягу, які мають виражені ознаки психічного розладу і створюють у зв'язку з цим реальну небезпеку для оточуючих, з негайним повідомленням лікувального закладу або командирів (начальників) військовослужбовців для вирішення питання щодо їх негайного огляду у відповідних лікувальних закладах;

6) відповідно до вимог цього та інших законів України проводити особистий огляд або обшук затриманих осіб, зазначених у пунктах 2 і 4 цієї статті, огляд речей, що знаходяться при них, транспортних засобів і вилучати документи та предмети, що можуть бути речовими доказами або є небезпечними для оточуючих;

7) складати протоколи про адміністративні правопорушення стосовно військовослужбовців у випадку та в порядку, передбачених законами України, а також у разі вчинення адміністративних правопорушень іншими особами, зазначеними в пункті 2 цієї статті;

8) у випадках та в порядку, передбачених Кодексом України про адміністративні правопорушення, передавати матеріали про адміністративні правопорушення на розгляд органів (посадових осіб), уповноважених розглядати справи про такі адміністративні правопорушення;

9) передавати матеріали про дисциплінарні правопорушення, вчинені військовослужбовцями і військовозобов'язаними під час проходження ними зборів, на розгляд відповідних командирів (начальників) військових частин;

10) провадити дізнання відповідно до вимог Кримінально-процесуального кодексу України;

11) вести облік злочинів та інших правопорушень у Збройних Силах України та проводити періодичні звірки з даними відповідних військових прокуратур;

12) у невідкладних випадках, пов'язаних із врятуванням життя людей та майна чи з безпосереднім переслідуванням осіб, яких застали на місці вчинення злочину, заходити в жилі та інші приміщення, що належать громадянам, на територію і в приміщення державних органів, підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності з наступним повідомленням про це прокурора протягом 24 годин;

13) в установленому порядку входити на територію та в приміщення військових частин та оглядати їх;

14) входити на військові об'єкти та ділянки місцевості, що охороняються вартами, з метою припинення злочинів, переслідування військовослужбовців та інших осіб, які підозрюються у вчиненні злочину, з дозволу осіб, яким варти підпорядковані, та в присутності чергового військової частини або його помічника;

15) перебувати на військових об'єктах, території і в приміщеннях військових частин у встановленому законами порядку для забезпечення безпеки військовослужбовців та інших громадян, попередження чи припинення злочину, виявлення і затримання осіб, які його вчинили;

16) отримувати на письмовий запит від військових частин, а також від підприємств, установ і організацій, незалежно від їх підпорядкування і форми власності, у тому числі від громадських організацій, відомості, необхідні у справах про злочини та у зв'язку з матеріалами про правопорушення, що знаходяться у провадженні Служби правопорядку;

17) вносити у межах своєї компетенції відповідним органам виконавчої влади, військовому командуванню, органам військового управління, органам місцевого самоврядування, громадським організаціям або посадовим особам підприємств, установ та організацій незалежно від їх підпорядкування і форми власності подання щодо усунення порушень закону, причин і умов, що їм сприяють. Не пізніш як у місячний строк по поданню має бути вжито необхідних заходів і про результати повідомлено особу, яка його надіслала.

18) відповідно до своєї компетенції у разі необхідності тимчасово обмежувати або забороняти доступ військовослужбовців та інших осіб на окремі ділянки місцевості чи об'єкти для забезпечення державної таємниці, громадського порядку і безпеки, охорони життя і здоров'я людей, збереження речових доказів;

19) під час проведення заходів щодо затримання осіб, які підозрюються у вчиненні злочину, а також при обставинах, що загрожують життю і здоров'ю людей, обмежувати або забороняти рух транспорту і пішоходів на окремих ділянках вулиць та автомобільних доріг; зупиняти і оглядати з цією метою транспортні засоби, перевіряти у водіїв документи на право користування та керування ними;

20) зупиняти військові транспортні засоби Збройних Сил України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, у разі порушення їх водіями правил дорожнього руху, за наявності ознак, що свідчать про технічну несправність транспорту або забруднення ним довкілля, а також відомостей про те, що він використовується з протиправною метою чи не за призначенням, з метою їх огляду і перевірки у водіїв документів на право користування та керування транспортними засобами, дорожніх листів, відповідності вантажів, що перевозяться, товарно-транспортним документам. Проводити технічний огляд транспортних засобів Збройних Сил України;

21) регулювати дорожній рух на автомобільних дорогах і вулицях під час проходження колон військових транспортних засобів; організовувати і забезпечувати супроводження цих колон та транспортних засобів спеціального призначення;

22) направляти у разі необхідності на медичний огляд водіїв військових транспортних засобів. Затримувати та відстороняти від керування військовими транспортними засобами осіб, які перебувають у стані алкогольного або наркотичного сп'яніння, а також тих, які не мають документів на право керування або користування транспортними засобами, вживати щодо водіїв інші заходи, передбачені законодавством;

23) використовувати передбачені відповідними нормативно-правовими актами технічні засоби для виявлення та фіксації порушень правил дорожнього руху, забороняти використання військових транспортних засобів, технічний стан яких загрожує безпеці дорожнього руху чи довкілля або номери агрегатів яких не відповідають записам у реєстраційних документах; затримувати і доставляти в установленому законодавством порядку військові транспортні засоби для тимчасового тримання на спеціальних майданчиках чи стоянках;

24) перевіряти у військових частинах виконання контрольних і профілактичних за-

ходів щодо забезпечення безпеки дорожнього руху;

25) брати участь у розслідуванні дорожньо-транспортних пригод, вчинених за участю водіїв транспортних засобів Збройних Сил України, осіб, які керували транспортними засобами Збройних Сил України під час вчинення дорожньо-транспортної пригоди;

26) сприяти командирам військових частин в усуненні порушень правил утримання шляхів, які знаходяться на територіях дислокації військових частин, обмежувати або забороняти проведення ремонтно-будівельних та інших робіт чи заходів на зазначених шляхах, якщо при цьому не дотримуються вимоги правил дорожнього руху;

27) вносити відповідним органам внутрішніх справ пропозиції про анулювання дозволів на придбання, зберігання і носіння зброї та боєприпасів, а також спеціальних засобів самооборони, виданих військовослужбовцям та іншим громадянам, які проживають на територіях дислокації військових частин та зловживають спиртними напоями, вживають наркотичні засоби, психотропні речовини та їх аналоги без призначення лікаря, хворіють на психічні захворювання, а в інших випадках, передбачених законом. Орган управління Служби правопорядку, який надіслав пропозиції, повідомляється про наслідки їх розгляду не пізніш як у місячний строк;

28) у межах своєї компетенції та у встановленому законом порядку вилучати у військовослужбовців та інших осіб, які незаконно перебувають на території військової частини або військового об'єкта чи здійснюють протиправні дії, предмети і речі, заборонені або обмежені в обігу, а також документи з ознаками підробки і передавати їх відповідним органам виконавчої влади;

29) на час провадження дізнання вимагати від відповідних осіб військових частин відомості та письмові пояснення щодо фактів порушення законодавства; за необхідності вилучати документи, зразки сировини і продукції, опечатувати приміщення і місця зберігання документів, товарних та матеріальних цінностей;

30) використовувати безперешкодно транспортні засоби, що належать військовим частинам (крім транспортних засобів спеціального призначення), для проїзду до місця події, доставки в лікувальні заклади осіб, які потребують невідкладної медичної допомоги, переслідування правопорушників та їх доставки у відповідний підрозділ Служби правопорядку чи в орган внутрішніх справ;

31) під час службових відряджень військовослужбовці Служби правопорядку мають право бронювати та позачергово придбавати квитки на всі види транспорту, розміщуватися в готелях з пред'явленням службового посвідчення і посвідчення про відрядження. У разі невідкладних службових поїздок військовослужбовці Служби правопорядку забезпечуються квитками на всі види транспорту незалежно від наявності місць;

32) зберігати, носити і застосовувати спеціальні засоби та зброю у встановленому законом порядку.

Стаття 8. Функції Служби правопорядку

На Службу правопорядку покладається здійснення таких функцій:

1) попереджувати, виявляти, розкривати і припиняти злочини та інші правопорушення, вчинені у військових частинах, а також в інших місцях військовослужбовцями, військовозобов'язаними під час проходження ними зборів та працівниками Збройних Сил України під час виконання ними службових обов'язків;

2) приймати та реєструвати заяви і повідомлення про злочини та інші правопорушення, вчинені у військових частинах, а також в інших місцях особами, зазначеними в пункті 1 цієї статті, своєчасно приймати стосовно них обґрунтовані і законні рішення;

3) провадити в установленому законом порядку дізнання щодо злочинів, які вчинили військовослужбовці, військовозобов'язані під час проходження ними зборів та працівники Збройних Сил України під час виконання ними службових обов'язків або в розташуванні військової частини чи на військових об'єктах;

4) припиняти адміністративні правопорушення і здійснювати провадження у справах про адміністративні правопорушення, що віднесені до компетенції Служби правопорядку Кодексом України про адміністративні правопорушення;

5) виявляти причини та умови, що сприяють вчиненню злочинів та інших правопорушень у Збройних Силах України, вживати заходів щодо їх усунення, брати участь у правовому вихованні військовослужбовців, працівників Збройних Сил України;

6) розшукувати і затримувати військовослужбовців Збройних Сил України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, які самовільно залишили військові частини чи місця служби або не з'явилися в строк без поважних причин на військову службу, а також тих, які переховуються від органів дізнання, попереднього (досудового) слідства або суду, чи засуджених, які ухиляються від виконання кримінального покарання;

7) брати участь у проведенні профілактичної роботи серед військовослужбовців, схильних до вчинення правопорушень, сприяти військовому командуванню, органам військового управління в забезпеченні військової дисципліни серед військовослужбовців;

8) забезпечувати у передбачених законом випадках виконання дисциплінарних стягнень у вигляді арешту з утриманням на гауптвахті та кримінальних покарань стосовно військовослужбовців, які за вироком суду засуджені до тримання в дисциплінарному батальйоні або до кримінального покарання у вигляді арешту;

9) запобігати диверсійним проявам і терористичним актам на військових об'єктах;

10) взаємодіяти з військовими формуваннями, утвореними відповідно до законів України, органами внутрішніх справ, іншими правоохоронними органами, у тому числі обмінюватися з ними інформацією для швидкого і повного розкриття злочинів та виявлення правопорушень;

11) проводити розшук вогнепальної зброї, бойових припасів до неї або вибухових речовин, викрадених або втрачених у військових частинах;

12) виконувати в установленому законом порядку і в межах своєї компетенції доручення слідчого, прокурора, ухвали суду та постанов суддів;

13) здійснювати в межах своєї компетенції нагляд за дорожнім рухом військових транспортних засобів, контроль за виконанням у Збройних Силах України вимог законодавства з питань забезпечення безаварійного використання техніки; вести облік та розподіл номерних знаків, реєстрацію військових транспортних засобів Збройних Сил України;

14) погоджувати в установленому законодавством порядку з відповідними органами перевезення великогабаритних, великовагових і небезпечних вантажів транспортними засобами Збройних Сил України, забезпечувати їх супроводження та контроль за дотриманням особливих умов, правил, норм і стандартів з організації перевезення зазначених вантажів;

15) брати участь у виконанні завдань військовими частинами у разі їх залучення в установленому законом порядку до проведення робіт під час введення режиму воєнного або надзвичайного стану в Україні або в окремих її місцевостях;

16) забезпечувати збереження знайдених, вилучених у затриманих та заарештованих осіб, які тримаються на гауптвахті, документів, речей, цінностей та іншого майна, а також передавати органам внутрішніх справ документи і речі цивільних осіб, затриманих на території військових частин (військових об'єктів);

17) охороняти та конвоювати затриманих чи взятих під варту військовослужбовців та військовозобов'язаних під час проходження ними зборів, а також тих, що відбувають покарання у дисциплінарному батальйоні;

18) надавати у межах своєї компетенції допомогу органам державної влади, органам місцевого самоврядування, військовому командуванню, органам військового управління та їх представникам, громадським організаціям у провадженні їх законної діяльності у разі протидії їм або небезпеки з боку правопорушників — військовослужбовців Збройних Сил України;

19) повідомляти не пізніше ніж у триденний строк про вчинення військовослужбовцями та військовозобов'язаними під час проходження ними зборів злочинів та інших правопорушень командирів (начальників) військових частин, до особового складу яких належать такі особи, а військового прокурора — негайно;

20) повідомляти органи державної влади та органи місцевого самоврядування, військове командування, органи військового управління, громадськість за місцем служби або роботи особи, в тому числі цивільних громадян, які незаконно перебували на території військової частини або військового об'єкта і вчинили протиправні дії, про вчинення ними правопорушення, провадження стосовно якого належить до компетенції Служби правопорядку;

21) брати участь у підготовці та проведенні гарнізонних заходів.

Розділ III. ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ФІЗИЧНОГО ВПЛИВУ, СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАСОБІВ І ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ

Стаття 9. Умови і межі застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів і вогнепальної зброї

Служба правопорядку має право застосовувати заходи фізичного впливу, спеціальні засоби і вогнепальну зброю у випадках і в порядку, передбачених цим та іншими законами України.

Застосуванню фізичної сили, спеціальних засобів і вогнепальної зброї повинно передувати попередження про намір їх використання, якщо є така можливість. Без попередження фізичний вплив, спеціальні засоби і зброя можуть застосовуватися лише в разі виникнення безпосередньої загрози життю або здоров'ю військовослужбовців чи інших осіб.

Забороняється застосовувати заходи фізичного впливу, спеціальні засоби і вогнепальну зброю до жінок з явними ознаками вагітності, осіб похилого віку або з вираженими ознаками інвалідності та малолітніх, крім випадків вчинення ними групового нападу, що загрожує життю і здоров'ю людей, військовослужбовців Служби правопорядку, або збройного нападу чи збройного опору.

Військовослужбовці Служби правопорядку мають право застосовувати заходи фізичного впливу, в тому числі прийоми рукопашного бою, для припинення правопорушень, подолання протидії законним вимогам військовослужбовців Служби правопорядку, якщо інші способи не забезпечили виконання покладених на них обов'язків.

У разі неможливості уникнути застосування фізичної сили вона не повинна перевищувати міри, необхідної для виконання покладених на Службу правопорядку завдань і функцій, і має зводитися до мінімально можливого завдання шкоди здоров'ю правопорушників та інших громадян. У разі завдання їм шкоди військовослужбовці Служби правопорядку забезпечують надання необхідної першої медичної допомоги потерпілим у найкоротший строк.

Про застосування фізичної сили, спеціальних засобів, поранення або смерть, що сталися внаслідок застосування фізичного впливу і спеціальних засобів, а також про всі випадки застосування зброї військовослужбовець Служби правопорядку протягом 24 годин зобов'язаний письмово доповісти безпосередньому начальнику для повідомлення прокурора у встановленому законом порядку.

Перевищення повноважень під час застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів і зброї тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

Стаття 10. Застосування спеціальних засобів під час здійснення службових обов'язків

Військовослужбовці Служби правопорядку під час здійснення службових обов'язків мають право застосовувати наручники, гумові кийки, засоби зв'язування, речовини сльозоточивої та дратівної дії, світлозвукові пристрої відволікаючої дії, пристрої для відкриття приміщень і примусової зупинки транспорту, водомети, бронемашини та інші спеціальні і транспортні засоби, а також використовувати службових собак у таких випадках:

1) для захисту військовослужбовців, інших осіб і самозахисту від нападу та інших дій, що створюють загрозу їх життю або здоров'ю;

2) для припинення масових безпорядків у військових частинах, а також групових порушень громадського порядку військовослужбовцями;

3) для відбиття нападу без застосування зброї на військові містечка, військові об'єкти, будівлі, приміщення, споруди і транспортні засоби Збройних Сил України або їх звільнення у разі захоплення;

4) для затримання, конвоювання до місця розташування органу управління або підрозділу Служби правопорядку, в органи внутрішніх справ осіб, які вчинили правопорушення, а також утримання осіб, взятих під варту, якщо зазначені особи чинять опір військовослужбовцям Служби правопорядку або є підстави вважати, що вони можуть втекти чи завдати шкоди оточуючим чи собі;

5) для звільнення заручників, захоплених на території військової частини.

Вид спеціального засобу, час початку та інтенсивність його застосування визначаються з урахуванням обставин, що склалися, характеру злочину чи іншого правопорушення і особи, яка їх вчиняє.

Перелік спеціальних засобів та правила їх застосування затверджуються Кабінетом Міністрів України за поданням Міністерства оборони України, погодженим з Міністерством внутрішніх справ України, Міністерством охорони здоров'я України та Генеральною прокуратурою України.

Стаття 11. Застосування вогнепальної зброї

Застосування вогнепальної зброї є крайнім заходом і допускається у разі, коли інші заходи виявилися неефективними або якщо за умовами обстановки застосування інших заходів є неможливим.

Військовослужбовці Служби правопорядку, крім визначених військовими статутами Збройних Сил України порядку і правил застосування зброї і фізичної сили, мають право застосовувати вогнепальну зброю у таких випадках:

1) для захисту військовослужбовців, інших громадян від нападу, що загрожує їх життю і здоров'ю, а також звільнення заручників, захоплених на території військової частини;

2) для відбиття групового або збройного нападу на військовослужбовця Служби правопорядку або членів його сім'ї чи іншого нападу, якщо їх життю або здоров'ю загрожує небезпека;

3) для відбиття нападу на об'єкти, що знаходяться під охороною, конвої, приміщення, споруди, транспортні засоби військових частин, а також звільнення їх у разі захоплення;

4) для затримання особи, яку застали при вчиненні тяжкого або особливо тяжкого злочину і яка намагається втекти;

5) для затримання особи, яка чинить збройний опір, намагається втекти з-під варти, а також озброєної особи, яка погрожує застосуванням зброї та інших предметів, що загрожує життю і здоров'ю військовослужбовця Служби правопорядку;

6) для зупинки транспортного засобу шляхом його пошкодження, якщо водій своїми діями створює загрозу життю чи здоров'ю громадян або військовослужбовця Служби правопорядку.

Військовослужбовці строкової служби у випадках, зазначених у цій статті, застосовують вогнепальну зброю за наказом свого безпосереднього командира (начальника), за винятком безпосередньої загрози життю і здоров'ю військовослужбовця.

Забороняється застосовувати і використовувати вогнепальну зброю, якщо від цього можуть постраждати сторонні особи.

Військовослужбовці Служби правопорядку мають право використовувати зброю також для подання сигналу тривоги або виклику допомоги, для знешкодження тварини, яка загрожує життю і здоров'ю громадян та військовослужбовця Служби правопорядку.

Військовослужбовці Служби правопорядку мають право дістати вогнепальну зброю і привести її у готовність, якщо вважають, що в обстановці, що склалася, можуть виникнути передбачені законом підстави для її застосування.

Спроби особи, яка затримується військовослужбовцем Служби правопорядку з приведеною в готовність вогнепальною зброєю, наблизитися до нього, скоротивши при цьому визначену ним відстань, чи доторкнутися до його зброї дають військовослужбовцю Служби правопорядку право застосовувати вогнепальну зброю згідно з цим Законом.

Розділ IV. КОМПЛЕКТУВАННЯ ОСОБОВИМ СКЛАДОМ, ПРОХОДЖЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ У СЛУЖБІ ПРАВОПОРЯДКУ

Стаття 12. Особовий склад Служби правопорядку

Служба правопорядку комплектується офіцерським складом, прапорщиками, сержантами та рядовими відповідно до Закону України «Про загальний військовий обов'язок і військову службу», а також працівниками Збройних Сил України.

Військовослужбовці, які відбираються на військову службу у Службу правопорядку на посади офіцерів, прапорщиків та сержантського і рядового складу, проходять добір та перевірку щодо професійної придатності до служби у цій Службі. Після професійного добору відповідно до вимог, що затверджуються Міністерством оборони України, кандидати отримують професійну підготовку за фаховими напрямами у Навчальному центрі Служби правопорядку.

Стаття 13. Проходження військової служби у Службі правопорядку

Порядок і строки проходження військової служби військовослужбовцями Служби правопорядку, присвоєння їм військових звань та звільнення їх з військової служби визначаються відповідно до Закону України «Про загальний військовий обов'язок і військову службу», відповідних положень про проходження військової служби.

Розділ V. СОЦІАЛЬНИЙ І ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ТА ПРАЦІВНИКІВ СЛУЖБИ ПРАВОПОРЯДКУ. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ СЛУЖБИ ПРАВОПОРЯДКУ

Стаття 14. Соціальний і правовий захист військовослужбовців та працівників Служби правопорядку

Соціальний і правовий захист військовослужбовців та працівників Служби правопорядку і членів їх сімей здійснюється відповідно до Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» та інших нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до нього.

Стаття 15. Відповідальність військовослужбовців Служби правопорядку

Військовослужбовець Служби правопорядку у межах своїх повноважень, наданих цим Законом та іншими законами, самостійно приймає рішення, крім випадків, передбачених цим Законом, і несе за свої протиправні дії або бездіяльність відповідальність у встановленому законом порядку.

Розділ VI. КОНТРОЛЬ І НАГЛЯД ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ СЛУЖБИ ПРАВОПОРЯДКУ

Стаття 16. Контроль за діяльністю Служби правопорядку

Контроль за діяльністю Служби правопорядку, дотриманням нею законодавства здійснюється Міністром оборони України.

Парламентський контроль за дотриманням конституційних прав і свобод людини Службою правопорядку здійснюється Верховною Радою України відповідно до Конституції України та законів України.

Стаття 17. Нагляд за дотриманням законності у діяльності Служби правопорядку

Нагляд за дотриманням законності у діяльності Служби правопорядку здійснюється органами прокуратури України.

Розділ VII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

До приведення законодавства України у відповідність з цим Законом закони та інші нормативно-правові акти, прийняті до набрання чинності цим Законом, діють у частині, що не суперечить цьому Закону.

2. Кабінету Міністрів України у місячний строк:

підготувати і подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції про приведення законодавчих актів України у відповідність з цим Законом;

розробити і затвердити нормативно-правові акти, передбачені цим Законом;

забезпечити підготовку і прийняття Міністерством оборони України правових актів, необхідних для реалізації цього Закону;

здійснити відповідні заходи у зв'язку із створенням Служби правопорядку у Збройних Силах України.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ, 7 березня 2002 року.
№ 3099-III.

Причорномор’я — край, особливо принадний для туристів

Туризм дедалі частіш називають провідним бізнесом XXI століття. Ось лиш два промовистих приклади цього. В турецькому містечку Анталья, що за кількістю мешканців рівня деяким нашим райцентрам, торік побувало 3 мільйони туристів. А в приблизно такому ж голландському Хітгорні — понад 4 мільйони. Вони залишили там, в оплату послуг, сотні мільйонів доларів, яких стачить і на високу оплату праці багатьох людей, і на подальший розвиток цих міст, і на солідні відрахування до бюджетів. Поступаючись лише страховому і банківському бізнесу.

Наше Причорномор’я — край, особливо принадний для туристів з багатьох точок зору. Він має, по-перше, унікальні природно-кліматичні умови: тепле море з чудовими піщаними пляжами, лимани з їх лікувальними ресурсами, природні заповідні зони. По-друге, примітна Одещина й своїми історичними, культурними пам’ятками, серед яких — античні міста, стародавні фортеці, архітектурні ансамблі світового значення. По-третє, тут, як, можливо, ніде більше, компактно мешкають представники понад ста національностей, зберігаючи свою культуру, мову, звичаї, — й це також для туристів цікаво. Нарешті, на Одещині сходяться різноманітні шляхи — морські, річкові, повітряні, залізничні й автомобільні, якими туристи можуть швидко дістатися до багатьох країн і континентів.

Довідка «ГУ»

Туристсько-оздоровчими послугами тут було охоплено 637 тисяч туристів і відпочиваючих, що на 125 тисяч більше, ніж у році попередньому. Майже половину отієї кількості додано за рахунок іноземців. Обсяг реалізованих послуг склав близько 153 мільйонів гривень, тут теж є деякий приріст. То можна радіти — туристський потік наростає? Та порівняймо зі згадуваними вище турецьким і голландським містечками, що мають у своєму розпорядженні порівняно невеликі приморські узбережжя. А Одещина ж у цілому простяглася уздовж Чорного моря на кілька сотень кілометрів. В обласному центрі діє потужний морський порт, здатний забезпечити інтенсивний круїзний бізнес. Саме тут, передусім, першими і розпочали оту туристичну цілину «розорювати».

Порт прагне обпертися на два крила

Одеському морському торговельному порту гріх ремствувати на свою долю. Потік вантажів через його причали дедалі зростає й торік сягнув рекордної цифри — 28,6 мільйона тонн, що становить близько третини обсягів, перероблених усіма 18-ма морськими портами України. Та начальник порту Герой України Микола Павлюк і його команда цим не вдовольнилися: розробили й реалізують довгострокову програму розвитку круїзного бізнесу з можливістю здійснювати зміну пасажирів в Одесі (досі для подорожуючих середземно-чорноморськими маршрутами це робилося і робиться, здебільшого, у Стамбулі).

Одеський порт таким чином прагне обпертися мовби на два крила: переробку вантажів і приймання круїзних суден, що, впевнені тут, принесе немалі дивіденди як самій гавані, так і місту, в якому вона розташована, Україні в цілому.

Порт в останні роки настільки стрімко і всебічно розвиває інфраструктуру туристичного бізнесу, що той, хто якийсь час не відвідував причалів його пасажирського комплексу, зараз їх просто не впізнає. Цілковито змінився, передусім, сам морський вокзал, що значно розширив свої площі та набув сучасного вигляду. Тут розмістилися офіси туристичних агентств, банків, пошти, кас морського, авіаційного та залізничного сполучень. Навесні 2001 року до послуг туристів та відпочиваючих відчинив свої двері 4-зірковий готельний комплекс «Одеса-Кемпінськи», з яким поки що не може зрівнятися жоден готель нашої країни. На 20 його поверхах розташувалися не тільки першокласні номери, а й три ресторани, численні бари, конференц-зала, фітнес-центр з басейном, сауною й турецькою лазнею, казино, магазини, офіси, гаражі. В готелі змонтована система фанкойлів, що діють на обігрів та на охолодження приміщень. Швидко й безшумно снують між поверхами суперсучасні ліфти. Приміщення обладнано зручними меблями, досконалим освітленням. Кошторисна вартість об’єкта немала — понад 160 мільйонів гривень. Але ж і передбачуваний вік служби солідний — мінімум 300 років.

Унікальним є і концертно-виставковий комплекс загальною площею 4,5 тисячі квадратних метрів. За технічною оснащеністю, сучасним дизайном та багатопрофільністю використання він сьогодні не має аналогів в Україні. Тут відбуваються міжнародні й вітчизняні виставки, ярмарки, фестивалі, конференції, концерти та інші заходи. Однією з найбільших у світі (1070 квадратних метрів) є розташована на території пасажирського комплексу галерея сучасного мистецтва, зміна експозицій якої відбувається щомісяця й де відвідувачі знайомляться з новими роботами як українських, так і зарубіжних художників.

Яхтовий комплекс одночасно приймає до 80 яхт, тут налагоджено повне сервісне обслуговування суден. Шанувальники підводного туризму можуть скористатися послугами Центру підводної діяльності, де в супроводі досвідчених інструкторів здійснять захоплюючі подорожі морським дном.

На території пасажирського комплексу споруджена й діє церква Святого Миколая — покровителя моряків та подорожніх, і тепер небесне благословіння тут мають змогу одержати як члени екіпажів суден, так і туристи.

Немаловажним фактором, нарешті, є значна довжина пасажирських причалів та велика глибина біля них, що дає змогу приймати тут теплоходи-гіганти довжиною до 272 метрів, тобто близько 90 відсотків нині діючого світового круїзного флоту. Й такі судна сюди, в одеську гавань, уже заходять. Первістком став торік суперлайнер «Aurora», за ним пішли деякі інші. Їх команди і пасажири-туристи переконалися: ні, недаремно Одеському морському порту Всесвітньою асоціацією круїзних міст-портів надано статус базового на Чорному морі.

І все ж, недивлячись на створення в порту туристичної інфраструктури світового рівня, круїзні судна поки що заходять сюди вкрай рідко. Торік, скажімо, таких було лиш 29. З 17 тисячами туристів на борту.

— А порт може прийняти за сезон близько 100 круїзних суден і обслужити 4 мільйони чоловік, — стверджує начальник пасажирського комплексу Микола Маковецький.

То в чому ж заковика? Проблем стачить. Одесу як туристичний центр ще треба «розкручувати» — як ото, бува, майбутню шоу-зірку. На світовому круїзному ринку інформація про неї, як і в цілому про Україну, поки що надто скупа. І в рекламу немалі гроші мали б вкладати не тільки порт (він це вже розпочав робити), турагентства, а й місто, область, країна. З вигодою і для себе, адже, як засвідчує світова практика, кожний вкладений в рекламу долар обертається п’яти-десятикратним зиском. Досить сказати, що тільки за один день перебування кожен турист залишає на місці близько 100 доларів.

Компетентна думка

Сергій ГРИНЕВЕЦЬКИЙ, голова Одеської облдержадміністрації та облради:

— Одеський регіон має великі перспективи для розвитку такої прибуткової галузі, як туризм. Враховуючи наявність на його території значної кількості пам’яток історії, культури і архітектури, біосферних заповідників, необхідно: створити умови для залучення іноземних інвестицій у туристичну галузь регіону; розвинути туристичну інфраструктуру в районах області (шляхи, готелі, сервіс); сприяти розвиткові лікувальних курортів Одещини.

До першочергових об’єктів, що заслуговують на розробку окремих програм, належать Білгород-Дністровський, Вилкове, Куяльник, приморська смуга в районі Кароліно-Бугазу та Затоки, біосферні заповідники «Дністровські плавні» та «Дунайські плавні».

Ділова розмова — про туристичні перспективи гавані, міста, регіону. Голова облдержадміністрації та облради Сергій Гриневецький (зліва) і начальник Одеського морського порту Микола Павлюк

Зіграємо на факторі новизни

Світлана КОБИЛЯНСЬКА, начальник відділу маркетингу й логістики Одеського морського порту:

— У нас в Україні, в Причорномор’ї, є для туристів безцінний фактор новизни, яким слід уміло скористатися. Пересиченому туристові надокучили піраміди й Парфенон. Ми пропонуємо понад 30 різноманітних екскурсійних і туристських маршрутів портами Північного Причорномор’я та Дунаю, де подорожуючі можуть відкрити для себе чарівну природу мальовничих берегів та відвідати найцікавіші місця в Одесі, Ялті, Севастополі, Ізмаїлі, Вилковому, Білгороді-Дністровському. Свою широкомасштабну програму розвитку Чорноморського регіону як самостійного круїзного напрямку і створення умов для зміни туристів на базі пасажирського комплексу Одеського порту ми восени минулого року представили в Гамбурзі, на Генеральній асамблеї круїзного бізнесу — вона викликала там велику зацікавленість. Віддачі очікуємо вже з настанням нинішнього сезону.

***

Прибуваючи в порт, турист, само собою, прагне відвідати місто, ознайомитися з його визначними пам’ятками. А спеціалізованих автобаз з комфортабельними автобусами в Одесі не залишилося (окрім порту, але там транспортних одиниць замало). Хто візьме на себе тягар їх відновлення? Мало, надто мало виготовляється, зауважимо мимохідь, місцевих сувенірів, які міг би придбати турист, — їх пропонують лиш майстри-одинаки в Міському саду. Хоча й робиться останнім часом немало в справі благоустрою міста, забезпечення чистоти пляжів і морської води, та все ж до рівня європейських міст-курортів Одесі ще рости й рости. Деякі іноземні туристи ремствують, приміром, що в одеських ресторанах немає ліфтів для відвідувачів в інвалідних колясках — а хіба хтось у місті над цим хоча б замислювався? Не відпрацьовані й питання безпеки іноземних туристів, через що вже траплялися неприємні інциденти.

Проблема

— Серйозною перешкодою на шляху іноземних туристів до нас, — вважає директор підприємства «Чорноморські екскурсії» Олена Тищенко, — є відсутність транзитних віз. У результаті круїзні туристи можуть перебувати в місті лиш якихось 12 годин. Між тим тенденція розвитку круїзних подорожей засвідчує бажання туристів залишатися в містах надовше — 3-5 і більше днів, щоб мати змогу краще ознайомитися з ним самим, відвідати інші місця.

Одеські обласні й міські владні структури за активної участі порту й турагентств розробили концепцію візової підтримки круїзних пасажирів та лібералізації в’їзду іноземців на територію регіону загалом, представили її столичним відомствам на розгляд і затвердження. Економічні обгрунтування щодо цього мають, сподіваються в Одесі, переконати високопоставлених чиновників у доцільності експерименту. Найперше, очікується значний приріст круїзних пасажирів та інших туристів — десь на третину, переконані фахівці, вже в перший рік лібералізації візового режиму, коли приїжджі зможуть за 35 доларів одержати візу на 8 днів просто в морському чи аеропорту. Кожен з прибулих, в результаті, вкладає в нашу вітчизняну економіку вже не 100, як досі, а, принаймні, 500-800 доларів. Додаткове споживання іноземними туристами вітчизняних послуг і товарів, підраховано, загалом сягне не менш як 10 мільйонів доларів.

Провідні круїзні компанії світу чекають позитивного вирішення пропозиції одеситів і обіцяють одразу ж після цього направити до нас, додатково, 50-70 океанських лайнерів. Це буде реальним кроком до того, щоб пасажирський комплекс Одеського порту поступово виходив на оптимальну пропускну спроможність — 4 мільйони пасажирів на рік. При досягненні цієї мети вітчизняний зиск рахуватиметься уже мільярдами гривень.

Мрія про білий теплохід

У багатьох країнах, особливо тих, що вважаються морськими, туристичний бізнес розвивають двома напрямками: вони, з одного боку, приймають гостей у себе вдома, а з другого —використовують власний «білий флот», тобто пасажирські лайнери, для доставки туристів у всі куточки світового океану. Оцю другу можливість широко використовували колись і ми, маючи «білий флот» у складі, передусім, Чорноморського морського пароплавства. Як і його, і могутню судноплавну компанію загалом розтринькали-розікрали, писано, в тім числі й у «Голосі України», немало.

Нагадаємо, що ЧМП колись мало понад три десятки пасажирських суден, зокрема немало висококласних лайнерів, що високо цінувалися іноземними туристами й суттєво поповнювали скарбницю колишнього Союзу валютними коштами. Ці судна були серйозними конкурентами іноземним круїзним лайнерам, недарма ж, скажімо, здійснювалися диверсії проти турбохода «Максим Горький», після чого його змушені були ремонтувати. Й проти «Одеси» підняли гвалт, коли її легендарний капітан Вадим Нікітін здійснив сміливі прориви по Міссісіпі без тамтешніх лоцманів, що відмовилися вести судно, посилаючись на несприятливу погоду...

Все це було. А потім наші доморощені чиновники ряд суден списали, водночас продавши їх за кордон, де ті продовжували заробляти валюту своїм новим господарям. Ще щось відійшло Росії при поділі флоту. Далі пішли арешти, аукціони: «Одеса» і «Грузія», «Карелія» і «Лев Толстой», «Іван Франко» і «Петро I», «Федір Шаляпін» і «Тарас Шевченко»... Україну, в результаті, повністю витіснили з круїзного ринку, пред’явивши, як потім раз по раз з’ясовувалося, надумані претензії. А урядові чиновники мовчки ковтали гіркі «пігулки», й пальцем не ворухнувши задля врятування українських суден, утримання вітчизняних позицій на теренах світового туристичного ринку.

А ніша незаповнена

— Сьогодні круїзного й пасажирського флоту в Україні практично не залишилось, — вважає президент СК «Укрферрі» Олександр КУРЛЯНД. — Ця ніша залишається незаповненою...

«Укрферрі», займаючись експлуатацією вантажних поромів на Чорному морі, розробила і власну програму туристичного бізнесу, розпочавши її реалізацію. Саме ця судноплавна компанія першою сертифікувала морський пором «Каледонія» на якість послуг з харчування й проживання на судні. У планах — придбання нових пасажирських теплоходів, спорудження берегових об’єктів: готелів, ресторанів. Коли все те вдасться здійснити — поки що сказати важко, адже потрібні немалі кошти.

Виявила інтерес до організації круїзного бізнесу і, здавалося б, зовсім «непрофільна» — рибопромислова — акціонерна компанія «Антарктика», очолювана ініціативним і діловитим Валерієм Кравченком. Рік тому вона викупила теплохід «Тарас Шевченко», що три роки простояв під арештом біля причалу Іллічівського судноремонтного заводу. Й тут же розпочала інтенсивні роботи з його відновлення — у це вкладено вже близько 2 мільйонів доларів.

До 80 спортивно-прогулянкових суден одночасно швартується біля причалів яхт-клубу Одеського морського порту.

Не перший раз у перший рейс

— Ми ретельно підрахували, — розповідає Валерій КРАВЧЕНКО, — економічну доцільність такого кроку, оцінили реальні перспективи відродження круїзного бізнесу в нашому місті й країні. Маючи один з найкращих не тільки на Чорному морі, а й у Європі морський вокзал, Одеса просто зобов’язана мати пасажирські судна й надавати мешканцям України можливість здійснювати недорогі круїзи хоча б так званою кримсько-кавказькою лінією, іншими маршрутами. А в перспективі — і повернутися на європейський, світовий круїзні ринки. Десь наприкінці квітня вже плануємо спорядити «Тараса Шевченка» у перший рейс...

І таки спорядять, якщо звільняться від пут... Мінтрансу України. Три роки, як уже мовлено, теплохід гинув у гавані без електроенергії, водопостачання, без зарплати й харчу для екіпажу. Моряки благали допомоги й у Мінтрансу, та звідти одержували одні відповіді: ви працюєте в офшорній компанії — туди й звертайтеся. А тільки-но «Антарктика» викупила теплохід з отієї офшорної ями, куди він потрапив не без участі держчиновників, як тут же останні здійняли гвалт: судно викуплене незаконно! Й почали судитися з «Антарктикою». Програли раз, удруге, втретє, вчетверте, та все ніяк не заспокояться, судяться далі... А чому не рятують ту ж «Одесу», що сім років уже іржавіє під арештом у Неаполі? Може, теж чекають, поки її викупить, відремонтує та ж «Антарктика», що вже заявила про такі свої наміри? І чому не підготують до експлуатації хоч би й «Федора Шаляпіна», що начебто повернутий судом Мінтрансові, та продовжує гнити на приколі в Іллічівську? Є ще адреси, куди б варто звернути свій погляд, застосувати владні потуги чиновникам з Мінтрансу. Так ні ж, зазіхають на готовеньке...

Почин «піонерів» підтримуємо

Петро СМАГЛІЙ, заступник голови Одеської облдержадміністрації:

— Ми мали б дякувати керівництву компанії за те, що «Антарктика» на плаву, працює, заробляє кошти і в змозі купувати пасажирські судна... Ми підтримуємо такі починання: куди краще, якщо наші українські судна купить «Антарктика» — підприємство України, одеського регіону, ніж вони опиняться в чужих руках. Може, саме «Антарктика» стане піонером у справі відновлення пасажирських перевезень, якими славилося ЧМП.

До повернення на європейський та світовий круїзні ринки Україні, зважаючи на відсутність, по суті, «білого флоту», ще, певно, далеко. Куди ближчою здається перспектива відновлення пасажирських перевезень, в тім числі круїзних рейсів, Чорним морем. Для цього, правда, теж потрібні пасажирські судна. Де їх узяти? Фахівці пропонують різні варіанти. Скажімо, ось такий.

Зараз світовий круїзний ринок інтенсивно змінюється — порівняно невеликі судна витісняються з нього новоспорудженими гігантськими круїзними лайнерами. Це спостерігається, зокрема, в Карибському басейні, де круїзний ринок особливо розвинутий, в ряді інших місць. Вивільнені судна, отож, могли б бути залучені до чорноморського регіону, взяти участь у відродженні тієї ж кримсько-кавказької лінії, що розпочиналася й закінчувалася колись в Одесі, а також використані на інших маршрутах — слід лише зацікавити власників тих суден у цьому. Опоненти заперечують: отих вивільнених суден чи ще колись діждешся, краще спорудити, за підтримки держави, власні порівняно невеликі й недорогі круїзні теплоходи для прибережного сполучення, що задовольняли б і вітчизняного, і зарубіжного (хай із країн СНД, інших близьких сусідів) туриста. Треті вбачають перспективу в перетворенні тієї кримсько-кавказької лінії в чорноморську, зі включенням до неї, окрім портів України, Росії та Грузії, ще й гаваней Болгарії, Румунії, Туреччини. Тоді можна було б орендувати судна в тієї ж Туреччини чи й спільно, на акціонерних засадах, створювати відповідний флот — можливості при цьому, безумовно, розширилися б... Певно, кожний з варіантів заслуговує на увагу. Потрібні ентузіасти, які б обгрунтували той чи інший проект, взялися за його реалізацію. Й одержали при цьому підтримку держави, яка прагне відродити статус морської, а не спотикалися об штучні перепони, що їх виставляють владні структури, як ото у випадку з «Антарктикою».

Варто відвідати

Володимир ЧЕГОДАР, начальник управління туризму і курортів облдержадміністрації:

— Піднесенню туристичного іміджу Одеси, Причорномор’я, України загалом мають посприяти, впевнений, міжнародні виставки, що їх влаштовуємо в концертно-виставковому комплексі і пасажирському вокзалі Одеського морського порту. Ось і нині з 11 по 14 квітня тут відбудуться «Чорноморська Одіссея—2002. Туризм. Відпочинок. Здоров’я», «Одеса бот-шоу—2002», «Південна Пальміра» та виставка-симпозіум ідей та інвестицій «Міленіум», заявки на участь у них подали туристичні фірми з десятків країн. Сподіваємося на практичну користь як від відвідання їх представниками цих виставок, так і від міжнародної конференції з проблем інвестування туристично-рекреаційної діяльності Одеського регіону, виїзних презентацій туристично-оздоровчих об’єктів курортних зон Одеси й регіону.

Фото Євгена КАЛІЩУКА та Олега ВЛАДИМИРСЬКОГО.

Підготував власний кореспондент «Голосу України» в Одеській області, заслужений журналіст України Георгій ВОРОТНЮК.
Тел. (0482) 22-47-69.

І таки ось лайнери у змозі приймати пасажирський комплекс Одеського морського порту.

Візитна картка Одеси — Потьомкінські сходи.

На полинових горбах

Як голуб сивий, 65-річний фермер Андрій Флора з Крижопільського району добре знаний на Вінниччині своєю титанічною працьовитістю.

— Десять років тому, вже навіть трохи більше, — згадує Андрій Арсенович, — для мене, як для фермера, нарізали землю, а краялося серце. Куди не погляну — скрізь полинові горби. Думав тоді: добре, хоч не глина. Що від дому далеко, аж за 25 кілометрів, на те вже не зважав: дуже хотілося спробувати хліба «на власній, не чужій землі». Як же він важко давсь мені! Здається, я тут уже не десять, а всі сто років — стільки праці й здоров'я вкладено у ці горби.

За згаданий час створив, каже він, маленький колгосп: збудував господарські споруди, обзавівся технікою, має навіть невеликий комбікормовий завод. І все це, зауважте, за власні кошти! У 1991 році йому вдалося заробити мільйон радянських карбованців — саме стільки заплатили за бджолину отруту.

При згадці про пасіку в Андрія Арсеновича добрішають очі. З дитинства й понині, каже він, стоїть перед його очима пасіка діда (по матері) Степана. Ні в кого в селі такої не було. Вулики-дуплянки. Лиш пізніше зрозумів, наскільки важко у таких будиночках утримувати бджіл. Не те, що у нинішніх...

До мудрого фермера охоче тягнуться науковці. І чому, здавалося б? Найчастіше тут буває Михайло Ветвіцький з Миронівки, з НДІ пшениці ім. Ремесла. За словами А. Флори, тут він навіть новий сорт ярої пшениці — «Рання-93» — випробовував. Дуже невибагливий сорт. Зате — високоврожайний. Свої дослідні ділянки на землях фермера мають також представники Вінницького аграрного університету.

До батькових полинових горбів додали свої наділи діти — син і донька. «Кажу ж вам, у нас свій сімейний колгосп». Ще трохи поля взяли в оренду. Так і назбиралося 300 гектарів. Разом з Флорами постійно працюють четверо трактористів і двоє тваринників. У час пік наймають 20—30 помічників. Андрій Арсенович спробував фермерського хліба. Ох, гіркий же він! «У селі не станеш багатим — у селі станеш горбатим», — скрушно зітхає фермер. А все тому, що не цінить держава тих, хто є її годувальником.

Віктор СКРИПНИК,
Сергій КОВАЛЬЧУК (фото).
Вінницька область.

Перший тур — за соціалістами

Склад уряду Угорщини визначиться через два тижні, після другого туру парламентських виборів, в якому за владу в країні боротимуться дві партії, що набрали більшість голосів. Це правляча ФІДЕС-Угорська громадянська партія та опозиційна Соціалістична партія.

У першому турі, що відбувся в неділю, з мінімальною перевагою перемогли соціалісти на чолі з Петером Меддьєші. Вони отримали 42,1 відсотка голосів. А правляча партія — 41,3 відсотка. Третім став Союз вільних демократів, який заручився підтримкою 5,46 відсотка виборців. Решті партій не вдалося подолати 5-відсотковий бар'єр, необхідний для представництва в парламенті.

До речі, Союз вільних демократів уже заявив про свою готовність вступити в коаліцію із соціалістами. В будь-якому разі при трипартійному парламенті новий кабінет буде урядом більшості. Аналітики і фінансові експерти побоювалися появи нестабільного кабінету, позбавленого підтримки депутатів, але цього, судячи з усього, вдалося уникнути.

У штаб-квартирі Соцпартії панує атмосфера свята й ейфорії. Щоправда, чотири роки тому соціалісти також опинилися попереду в першому турі, але програли в другому. Тож нинішній прем'єр Віктор Орбан усе ще планує встановити своєрідний рекорд, а саме стати першим посткомуністичним главою держави в Центральній Європі, якому вдалося зберегти за собою пост два терміни поспіль.

Орбан будував свою кампанію на економічних успіхах Угорщини в останні роки і на націоналістичних гаслах возз'єднання угорської нації. Соціалісти, однак, кажуть, що націоналістичні гасла кидають тінь на репутацію країни, яка готується до вступу в ЄС, і підкреслюють, що фундамент для нинішніх економічних успіхів Угорщини заклали реформи соціалістичного кабінету в середині дев'яностих. Проте жорсткі реформи коштували соціалістам влади на парламентських виборах 1997 року.

Отже, хто прийде до влади у наших сусідів, ми дізнаємося вже незабаром — 21 квітня.

Яна СТАДІЛЬНА.

ООН дебатує, Пауелл сумнівається, а...

...війна триває. Учора ізраїльські війська відкрили вогонь по церкві Різдва Христового у Віфлеємі, де раніше сховалися майже 200 озброєних палестинців. Їхній вогонь у відповідь не забарився.

Рада Безпеки ООН зажадала від сторін конфлікту припинення вогню й виведення ізраїльських військ з окупованих палестинських територій. На це Тель-Авів відповів відмовою. Як заявив постійний представник Ізраїлю в ООН, «коли ми отримаємо чіткі запевнення, щонайменше декларацію рішучості палестинської сторони запобігати діям камікадзе і арештовувати терористів, ми, мабуть, прийдемо до переконання відповісти деякими аналогічними кроками, можливо, і вибірковим відведенням військ».

Продовження Ізраїлем воєнної операції Організація Об'єднаних Націй охарактеризувала як «неприйнятне порушення міжнародного гуманітарного права». Вчора в другій половині дня у РБ відбулися відкриті дебати з близькосхідної кризи. Цього ж дня з відвідання Марокко розпочалося турне держсекретаря США Коліна Пауелла «зі спільним мандатом» від ООН, ЄС, США та Росії. Перед поїздкою він зазначив, що проведе на Близькому Сході стільки часу, скільки потрібно буде для встановлення миру в регіоні. Сміливва заява з огляду на перебіг подій (командування ізраїльської армії віддало наказ про додаткову мобілізацію резервістів). До того ж Пауелл висловив сумнів щодо мирного врегулювання конфлікту: «Я навіть не впевнений, чи везу із собою перемир'я». У планах держсекретаря — переговори з президентом Єгипту, саудівським принцем-наступником, йорданським королем і лише потім візит до Ізраїлю.

Яна ОСАДЧА.
Фото АП.

Нобелівську премію хочуть відкликати

Війна на Близькому Сході спричинила справжню кризу в лавах Норвезького Нобелівського комітету. Ще в 1994 році він відзначив премією миру керівника палестинської адміністрації Ясіра Арафата, прем'єр-міністра Ізраїлю Іцхака Рабина (нині покійного) і главу ізраїльського МЗС Шимона Переса, а на Близькому Сході триває справжня війна.

Член Нобелівського комітету Ханна Кванмо, за повідомленням телеграфного агентства Норвегії НТБ, вважає, що Шимона Переса треба було б позбавити звання лауреата, але поки що не знає, як це зробити. Досі таких прецедентів не було. Думку Ханни Кванмо підтримують визначні діячі, котрі в 1994 році входили до складу комітету. Серед них колишній прем'єр Норвегії Одвар Нурдлі та єпископ Гуннар Стольсет.

«А чому йдеться лише про Переса, а не про Арафата, який несе відповідальність за терористичні акції палестинців?» — з таким запитом звернувся до влади Норвегії відомий Єврейський центр Симона Візенталя у США. Водночас в Америці розгорнулася кампанія зі збирання підписів за відкликання премії і в Ясіра Арафата.

Хотілося б нагадати, що в Норвегії були різні точки зору на питання про те, чи варто присуджувати Нобелівську премію миру діючим політикам. Відомий такий випадок. У 1960 році Політбюро ЦК КПРС хотіло ініціювати висування кандидатами в лауреати Микиту Хрущова і Дуайта Ейзенхауера за досягнення в справі закінчення «холодної війни». Проте тодішній голова Нобелівського комітету Гуннар Янс заявив у розмові з послом СРСР в Осло, що виступає проти того, щоб відзначати премією миру політиків, які все ще перебувають при владі.

Гуннар Янс мав рацію! Невдовзі знову почалося загострення відносин Сходу і Заходу. А в 1962 році спалахнула Кубинська криза, що поставила світ на межу третьої світової війни. На жаль, у подальшому колеги по Нобелівському комітету не прислухалися до думки Гуннара Янса. В 1994 році вони відзначили премією Ясіра Арафата, Шимона Переса та Іцхака Рабина, вважаючи, що справу досягнення миру на Близькому Сході вже багато в чому вирішено. Тепер цілком очевидно, що ця поспішність не виправдала себе, вона підірвала авторитет і Норвезького Нобелівського комітету, і самої премії миру.

Марат ЗУБКО.

Гельсінкі.

Корейський трикутник

Схоже, у відносинах двох Корей — «комуністичної» Північної і «капіталістичної» Південної — намітилося потепління. Днями північнокорейський лідер Кім Чен Ір навіть прийняв спеціального посланника з Південної Кореї. Лім Дон Вон вручив йому послання президента Республіки Корея із закликом забезпечити «мир: національну злагоду і розвиток співробітництва».

Нині про все це мешканці Корейського півострова можуть лише мріяти. Між двома Кореями немає не тільки транспортного сполучення. Формально обидві країни перебувають мало не у стані війни. Особливо потерпають від цього роз'єднані міжкорейським кордоном родичі: багато хто з них не бачив один одного вже 50 років.

Під час зустрічей у Пхеньяні Лім Дон Вон переконував північнокорейську сторону поновити програми зустрічей роз'єднаних міжкорейським кордоном родин, а також спільні економічні проекти.

Південнокорейський посланник закликав Пхеньян розпочати діалог також із найближчим союзником Республіки Корея — Сполученими Штатами. «Американський фактор» завжди відігравав вирішальну роль у міжкорейських відносинах, і після приходу до влади президента Буша, який заняв жорстку позицію щодо КНДР, діалог між Сеулом і Пхеньяном було призупинено. Негативну реакцію і на Півночі, і на Півдні викликало висловлювання американського президента про «вісь зла» і кілька некоректних зауважень щодо інтелектуальних здібностей лідера КНДР.

Втім, нині Вашингтон пом'якшав і заявив про намір розпочати з Пхеньяном діалог без жодних попередніх умов. Північнокорейські дипломати під час недавньої зустрічі в Нью-Йорку також запевнили представників американської адміністрації в тому, що ладні поновити діалог. Щоправда, найгострішу проблему — ядерну —Пхеньян обговорювати, як і раніше, відмовляється.

У Вашингтоні підозрюють, що КНДР таємно розробляє зброю масового знищення. Та інспекторів ООН, які могли б підтвердити це або спростувати, на північнокорейські ядерні об'єкти не допускають.

Ганна ЛУКАНСЬКА.

Наші митці у храмі Тодайдзі

У стародавньому японському місті Нара в комплексі храму Тодайдзі, найбільшої у світі дерев'яної споруди, збудованої 1350 років тому, відкрилася міжнародна художня виставка «Безкінечність храму Тодайдзі». Поряд із численними роботами японських авторів на ній представлені твори сучасних художників з Італії, Іспанії, Угорщини, США. В окремому залі експонуються картини та скульптури українських митців Сергія Савченка, Романа Романишина, Миколи Журавля, Ігоря Ромашка. Виступаючи на урочистій церемонії відкриття виставки, посол України в Японії Юрій Костенко, зокрема, сказав: «Моя країна розташована за десять тисяч кілометрів від Японії, в центрі Європи. Але завдяки творчості, таланту українських митців вона, безперечно, стала ближчою, зрозумілішою японським глядачам».

Хроніка. Факти. Події

Сараєво

Річниця війни в Боснії

Глава Європейської комісії Романо Проді пообіцяв підтримку Боснії та Герцеговині в її прагненні вступити до ЄС. Виступаючи в Сараєво з нагоди десятої річниці виходу республіки із складу Югославії і початку війни, яка розпочалася після цього, він сказав, що Європейський союз готовий вітати Боснію та Герцеговину у своїх лавах. Водночас Проді рекомендував лідерам країни на ділі продемонструвати більшу солідарність для прискорення процесу вступу до ЄС.

Вашингтон

Райс назвала Хусейна «кривавим диктатором»

За словами помічника президента США з національної безпеки Кондолізи Райс, Джордж Буш поки що не приймав ніякого рішення стосовно воєнної операції проти Іраку. Вона заявила, що є чимало інших засобів для того, щоб домогтися зміни влади в Багдаді або примусити Саддама Хусейна виконати резолюції РБ ООН. Назвавши іракського лідера «кривавим диктатором», Райс зазначила, що його режим, як і раніше, становить загрозу для всього світу, бо прагне роздобути зброю масового знищення.

Багдад

Готові закидати камінням

Президент Іраку Саддам Хусейн заявив, що іракський народ протистоятиме воєнній акції США, використовуючи «всі можливі засоби». «Ми боротимемося з камінням у руках, використовуватимемо ракети і літаки — все, що в нас є, і переможемо в ім'я Аллаха», — сказав іракський лідер.

Белград

Серйозні звинувачення

Югославське МЗС розповсюдило заяву, в якій звинувачує сусідню Албанію «в прагненні приєднати Косово». Міністр закордонних справ Югославії Горан Свіланович звинуватив Албанію в укладанні економічних та інших «нелегальних угод» з косовськими лідерами. «Албанські офіційні особи нехтують тим фактом, що Косово — частина Югославії, і відкрито демонструють свої претензії на територіальну цілісність Югославії», — наголосив Свіланович.

Веллінгтон

Скасування санкцій проти Афганістану

Нова Зеландія оголосила про скасування економічних та політичних санкцій проти Афганістану. Як повідомив прем'єр-міністр країни, санкції скасовано автоматично після ратифікації ухваленої у січні резолюції ООН № 1390, в якій скасовано раніше запроваджені санкції проти режиму талібів.

Канзас-Сіті

Три брати, три сестри

Американка зі штату Канзас народила шестерню — трьох хлопчиків і трьох дівчаток. Сондрі Хеадрик 33 роки, вона приймала ліки, що сприяють розвитку вагітності. У неї з чоловіком уже є донька. Нині у світі зареєстровано не менш як 100 випадків народження шістьох дітей, і лише приблизно в 10 випадках вижили всі шість. Мати і немовлята почуваються добре.

Сан-Хосе

Президентом став психіатр

У другому турі президентських виборів у Коста-Риці перемогу здобув психіатр Абель Пачеко, який очолює партію Соціал-християнська єдність. За Пачеко віддали голоси 58% виборців, за його суперника Роландо Арайя — 42%.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.
Фото АП.

Як ми говоримо

Григорій КОЗАКОВ — у професіональній журналістиці майже три десятиліття. Має дві вищі освіти — філологічну та журналістську. Працював на Українському радіо. З 1984 року — на телебаченні: був заступником головного редактора, спеціальним кореспондентом, коментатором головної редакції інформації Національної телекомпанії України. Лауреат премії Національної спілки журналістів, заслужений журналіст України. Г. Козаков — ведучий творчо-виробничого об'єднання «Новини» Національної телекомпанії, доцент Інституту кіно і телебачення Київського національного університету культури і мистецтв.

Кажуть, в одній дуже демократичній європейській країні мають закон, згідно з яким дикторів, коментаторів та й державних достойників можуть притягти до відповідальності за невмотивоване надмірне вживання іншомовних слів. Скажете: фантастика! Для України — так. Щодо Італії, Нідерландів, Фінляндії, Франції, то в цих країнах у зв'язку з бурхливим розвитком нових засобів масової комунікації б'ють на сполох, розробляють спеціальні програми, аби захистити свій інформаційний простір від зарубіжної «культурної колонізації», аудіоагресій.

Як же в Україні ставимося до одного з найкоштовніших скарбів, переданого нам у спадок пращурами? До рідної мови, що стоїть врівні з найрозвиненішими мовами світу? Чи обидві її форми — писемна й усна — активно й якісно функціонують у всіх сферах нашого буття?

Хіба може не тривожити, приміром, те, що й сьогодні, коли сама історія відміряє друге десятиріччя незалежності держави, у багатьох містах України, зокрема й у столиці, рідко почуєш українську мову. Не кажучи вже про мову добірну, гарну, грамотну.

Розумію, що директивна поспішність, радикалізм — не найкращі рушії у розв'язанні мовних проблем. Та аж ніяк не можу погодитися з думкою деяких владців, політичних діячів про те, що в офіційному й діловому спілкуванні це питання нібито «майже вирішено», принаймні, на рівні державних службовців. Можливо, якоюсь мірою таке твердження стосується офіційно-ділового стилю писемної мови. Що ж до усної форми мовлення, то зниження вимогливості до себе носіїв мови (і в державних установах у тому числі) фіксується вже на емпіричному рівні. Повсякденна мовленнєва практика ще й ще раз засвідчує: девальвація поняття «рідна мова», про що йшлося ще в лютому 1989 року на установчій конференції Товариства української мови імені Тараса Шевченка, триває. Хоч як гірко це усвідомлювати. Знецінюється й усне слово, знижується його курс. Тільки відносно чого? І що в такому разі вважати золотом, взірцем? Невже напівкультуру, засміченість, позалітературні елементи?

На жаль, брак усної мовленнєвої культури, мовний нігілізм гостро відчувається сьогодні й у телерадіоефірі. Невтішні висновки ці — результат аналізу багатьох теле- і радіопередач, бурхливого потоку мовних покручів, який вдень і вночі вривається в кожну оселю, хоч не завжди винні в цьому ми, працівники телебачення й радіо.

Хто кого заганяє на мілину?

Отож давно вже збирався поділитися роздумами про наболіле — гострі проблеми усного мовлення як різновиду, однієї з форм української літературної мови саме на прикладі аудіовізуальних ЗМІ. Ні, не мав я наміру (та й не посмів би) стверджувати, що ми безгрішні. Ясна річ, є у нас і свої надбання, й гіркі помилки, упущення, з якими не можна миритися. Надто ж на комерційних, приватизованих телеканалах та радіостанціях, бо все-таки на державних — ще живі традиції і дикторів найвищого гатунку, і журналістів —лицарів мікрофона й камери, котрі творили радіомовлення й телебачення України, трепетно оберігали слово (чого тільки варті уроки незабутнього диктора Українського радіо Миколи Погрібного, його «Орфоепічний словник»!).

Загалом же сьогодні з ефіру, крім усього іншого, ми чуємо те, що маємо в усьому мовному середовищі, культурі спілкування всіх прошарків суспільства. Засоби масової комунікації лише по-своєму віддзеркалюють той мовно-культурний рівень. Як у замкнутому колі: ви — нам, ми — вам. Так ніби самі себе заганяємо на мілину.

Із другого боку, навряд чи хто-небудь буде заперечувати, що вплив електронних комунікаційних засобів на мовну ситуацію в суспільстві, як і на формування пріоритету людських цінностей взагалі, важко переоцінити — для телебачення й радіо потенційною аудиторією виступає, по суті, все населення країни.

Як півень уміє, так і піє?

Терпець урвався, коли слухав у радіоефірі виступи двох дуже високоповажних і, здавалося б, високопатріотичних чиновників. Спілкувалися вони з кореспондентами та зі слухачами немовбито й по-українському. Але розмова та вирізнялася такою неграмотністю, неоковирністю, що аж важко було повірити і в праведність намірів мовців, і в щирість їхніх почуттів до України. Натомість згадалися слова К. Паустовського:

«Людина, байдужа до рідної мови... шкідлива самою своєю суттю тому, що її байдужість до мови пояснюється цілковитою байдужістю до минулого, сучасного й майбутнього свого народу».

Скажете, як півень уміє, так і піє? Зрозуміло, вище лоба очі не ходять. Та повторюсь: говорили високоповажані люди (один із тих мовців — професор, доктор наук), і їхні помилки тиражувалися на всю Україну. Як-от: **«двєна́дцать», «чє́тирнадцатий», «ше́сдєсят шесть», «підіся́т», «ти́щі», «заборго́ванностью», «ідєоло́гія», «грі́вен», «пагли́блення», «сті́мулоф», «зо́внишнього», «да́ла», «ста́ра», «пода́тковий кодекс», «прое́кт», «ціх проблє́м», «пачина́єцца»** тощо. Ані пришити, ані прилатати. Треба було б сказати, як того вимагають усталені вимовні норми (тут і далі подаються не затранскрибовані слова, а лише правильне їх написання та літературне наголошування): **двана́дцять, чотирна́дцятий, шістдеся́т шість, п'ятдеся́т, ти́сячі, заборго́ваністю, ідеоло́гія, гри́вень, погли́блення, сти́мулів, зо́внішнього, дала́, стара́, податко́вий кодекс, прое́кт, цих пробле́м, почина́ється.**

«Заговори, щоб я тебе побачив» *(Сократ)*

Так, «незграбна» мова видає людину повністю. Воістину був правий давньогрецький філософ. Нікого не хочеться ображати, та знаєте, хто постає перед очима, коли чуєш із уст деяких державних мужів, депутатів спотворені граматичні форми загальновживаних слів, неохайну вимову, неправильні наголоси? Землячок «з циновими ґудзиками» біля царських палат, образ якого так яскраво змалював Т. Г. Шевченко у поемі «Сон». Усього лише кількома штрихами, влучно використавши мовні покручі персонажа:

«... Так як же ты
Й говорыть не вмиеш
По-здешнему?»

Але ж то було ще за царя Панька. І в чужій столиці. Чому ж ми в рідній калічимо мову й сміємося самі з себе? Дивний спосіб самохарактеристики. У відповідь на це так і проситься знову ж таки Кобзареве:

«Не дуріте самі себе,
Учітесь, читайте...»

Звичайно, культура мовлення, та ще й таких високопоставлених осіб, — делікатне питання. Та й мовчати не можна. Якщо не хочемо:

— позбутися найпершої і найголовнішої ознаки індивідуальності народу — його слова;

— віддавати на посміх рідну мову, зводячи її до ролі «другорядної», бо вона, за словами Панаса Мирного, «така сама жива істота, як і народ, що її витворив»;

— аби й завтра правили безкультур'я і мовна недолугість.

Тож годі вже, напевно, кивати пальцем у чоботі. Адже знаємо: не зарум'янилися щоки у таких мовців після велелюдної ганьби, ніхто з них не згорів від сорому. Отак самісінько, зі спокійною совістю, говоритимуть вони й наступного разу. І ще наступного!.. Бо ніякі радники, консультанти, помічники в чиновній запопадливості не наважаться їм вказати на мовні вади, оскільки для цього необхідно: по-перше, набратися сміливості це зробити («їх», з дозволу сказати, «високоблагородіє» можуть образитися);

по-друге, гарно знати не лише писемну мову, а й особливості усного мовлення;

а по-третє, нині, здається, ніхто з вельмишановного оточення над мовленнєвими проблемами глибоко й не задумується. Хоча йдеться не про квіти красномовства, а бодай про паростки елементарних навичок гарно говорити, грамотно висловлювати свої думки.

Лихий призвід — людям заохота

Він таки живучий — той давній бюрократичний принцип: «Начальник завжди правий, а плями є й на сонці». Тому, мовляв, нічого гнати химери та здіймати бучу. Є важливіші проблеми.

Так, звичайно, вони є. І надто багато. Але ж і чистота мови — то теж питання з питань, адже сьогодні, як ніколи, на думку члена-кореспондента НАН України Віталія Дончика, «зростає кількість суржику «на душу населення»: з депутатської та інших трибун, з найвищих уст він, ніби діставши верховну санкцію, з'являється скрізь, де тільки можна» («Хрещатик», 27 січня 2002 р.).

От, приміром, виступає по радіо відповідальний працівник Спілки захисту споживачів. Він із обуренням (і цілком справедливо!) говорить про засилля неякісної продукції на наших ринках, та водночас сам із безпринципною енергією браконьєра порушує мовні стандарти. До того ж, розмова функціонера з кореспондентом відбувалася не в «прямому» ефірі —відчувався монтаж інтонаційно й логічно незавершених фраз, кострубатих речень. Закономірне здивування: чому кореспондент не застеріг свого співрозмовника від убогих речей? Вочевидь, причина — в отій же запопадливості, про яку згадувалося. А ще — в байдужості журналіста, котрому й на думку не спало захистити своїх радіослухачів від неякісної «мовної» продукції.

Дякувати Богові, така гіпертрофована форма голохвастовського несмаку (яка наводилася вище) не так часто з'являється в ефірі. Щоправда, не маю на увазі сумнівної якості розважальних програм буцімто гумористичного характеру з «хохляцькими» вихилясами. То ще одна тема для досліджень. Як і філологічні «досягнення» багатьох спортивних передач.

Та, на велику біду, злощасний конгломерат зневажливо-фамільярного ставлення до українського словотворення, використання орфоепічних, лексичних, синтаксичних елементів різних мов (і не лише російської), ігнорування вимовних норм мови рідної, коли, здається, й говорять по-українськи, і наче соромляться цього, —це, як кажуть, наша дійсність.

Причому цей сленг уже наскільки вкорінився й пустив метастази патологічного спотворення українського слововжитку, що його вплив помітний і тоді, коли перед мікрофоном виступають навіть ті, кому, здається, на роду написано оберігати мовну ниву від чортополоху, бути завжди на сторожі високої культури мовлення. Маю на увазі сановників від культури, науки, освіти, заслужених учених і знаних діячів мистецтва, письменників, педагогів, бо й вони (почасти під впливом діалектного мовлення) припускаються помилок, говорячи: **а́втори, а́дже, ви́звольний, визнання́, ви́черпний, видання́ (про книги), ви́мова, випа́док, вірші́, ві́сімдесят, водноча́с, данина́, е́ксперт, завда́ли, заняття́, знахі́дка, ле́гкий, лі́топис, на́вколо, надання́, назве́мо, но́вий, сво́го, те́ренах (про територію), уро́чистий, учні́в** тощо. А літературна норма така: **автори́, адже́, визво́льний, визна́ння, виче́рпний, вида́ння, вимо́ва, ви́падок, ві́рші, вісімдеся́т, водно́час, дани́на, експе́рт, завдали́, заня́ття, зна́хідка, легки́й, літо́пис, навко́ло, нада́ння, назвемо́, нови́й, свого́, тере́нах, урочи́стий, у́чнів.**

Ілюстративний ряд широковживаних слів із неправильним наголосом, почутих з теле- і радіоефіру, на превеликий жаль, міг би бути продовжений. Як і інших мовних порушень, що, гадаю, спричинені не так незнанням мови, як є наслідком недбалості, нерозбірливості в доборі слова, в правильній постановці наголосу. Та від того не легше, адже порушення ці трапляються в словах, що їх носії мови активно використовують у своїй повсякденній діяльності.

Даруйте на слові, колеги, але зізнаймося відверто: це стосується й багатьох із нас, особливо тоді, коли забуваємо дав-

Зв'язківці та міліція дійшли

Нарада — не завжди нудьга

Я не люблю будь-яких нарад, хоча за службовим обов'язком доводиться частенько на них бувати. Але спільна колегія двох державних відомств — Комітету зв'язку та інформатизації України і Міністерства внутрішніх справ — навіть закостенілому скептику не могла здатися нудною. І не тому, що для затятих репортерів тут наводилися, що називається, "гарячі" факти. А тому, що забезпечення збереження майна українських зв'язківців, забезпечення їхньої особистої безпеки під час виконання ними службових обов'язків і захист наших телекомунікацій від злочинних посягань — проблема, що давно вже вийшла за рамки відомчих інтересів. І будь-які зволікання з її розв'язанням погрожують сьогодні не багато не мало, а безпеці нашої держави.

Традиційний кримінал

Одна лише цифра: минулого року мисливцями за металом було вирізано для здавання на металобрухт 1 600 кілометрів телефонного кабелю! Характерно, що цей промисел, так би мовити, структуризується. У багатьох регіонах ним займаються не випадкові нападники чи хлопчаки, а спеціалізовані бандформування злодіїв-профеcіоналів.

З одного боку, це ускладнює роботу правоохоронних органів. З другого — рішучі їхні кроки дають відчутний ефект. Так, затримання спеціалізованої групи кабельних злодіїв, які діяли на території Львівської, Рівненської та низки областей, що з ними межують, надовго зняло гостроту проблеми у даному регіоні.

Важлива спільна робота зв'язківців та міліції передусім з профілактики криміналу даного роду. Так, якщо раніше фізичний захист телекомунікаційних об'єктів від зловмисних посягань здійснювався, можна сказати, для порядних людей (ну якому злодію років десять —п'ятнадцять тому спало б на думку поцупити кришки від кабельних колодязів!), то сьогодні їх облаштування без аналізу та рекомендацій фахівців з правоохоронних органів призводить до сумних наслідків.

Сільські АТС, які десятиріччями практично не були захищені від атак фахівців відомого роду, сьогодні сотнями піддаються пограбуванню. Сторожів для охорони сільських АТС немає. А ось сучасний фізичний їх захист — відповідна сигналізація, надійні грати, інші секретні прибамбаси — надовго, якщо не назавжди, можуть відбити бажання наближатися до них бандитів, інакше їх не назвеш. І хоча сучасні методи такого захисту потребують немалих витрат, але їх не порівняти з шкодою, якої завдають грабіжники.

Небезпечна професія

Особисто я пам'ятаю ще ті часи, коли у суспільстві до листонош було тремтливошанобливе ставлення. Повоєнні урки могли пограбувати кого завгодно, але листоноші навіть у кримінальному світі були недоторканними. Можливо, тому, що в тому нетелекомунікаційному суспільстві, яке назавжди пішло в минуле, вони єдині передавали повідомлення. Можливо, ще й тому, що пам'ятним було марево війни, коли звісточку з фронту чекали у наших родинах з тривогою і надією. І носіями її були не комп'ютери і мобілки, а листоноші.

У сучасній Україні професія листоноші стає небезпечною. Лише минулого року на них, в основному жінок, було вчинено 42 розбійницьких напади. Кожне — з особливою жорстокістю. Одна жінка-листоноша від отриманих травм померла... І все це заради копійчаних пенсій, які розносять немічним старим та інвалідам наші листоноші, пройняті співчуттям.

Шість злочинних пограбувань міліції вдалося розкрити і довести справу до суду. Не знаю, які терміни отримали грабіжники. Але проблему захисту листонош вони навряд чи розв'язали. Захистити їх від розбійницьких нападів справді складно. Біля кожного листоноші міліціонера не поставиш. Ефект роз'яснювально-виховної роботи серед населення у соціально нездоровому суспільстві відомий. Озброювати жінок для особистої охорони — безглуздо. І все-таки суспільство, всі ми маємо не просто потурбуватися, а убезпечити їхню працю. Як на мене, то необхідно на законодавчому рівні закріпити "табу" на пограбування листонош. Щоб будь-який задрипаний урка (серйозні злочинці на такі справи не ходять!) знав, що за напади на листоношу за будь-якого резуль-

по-українськи, *або Девальвація усного слова*

ню мудрість: на світі живучи (читай: працюючи в ефірі), постійно вчись.

Так, система української акцентуації досить складна. Однак різномісність і рухомість наголосу не означає його довільності. І прикро чути від тих, хто покликаний нести живе слово мільйонам телеглядачів і радіослухачів, приміром, таке: **по́близу, диха́ння, при́хід, запи́тання, завдання́, однако́ві, дрі́бного, проводи́ти, способа́ми, досліди́ли, на поті́м, налаго́джувати, пом'якши́ти, медика́мент, громадяни́на, наші пі́сні** і таке ін. А це ж було в ефірі з нашої вини, хоча кожна освічена людина знає правильне наголошування цих слів: **поблизу́, ди́хання, прихі́д, запита́ння, завда́ння, однакові́, дрібно́го, прово́дити, спо́собами, дослі́дили, на по́тім, нала́годжувати, пом'я́кшити, медикаме́нт, громадя́нина, наші пісні́**.

Обережно: в ефірі — пісня

Коли вже на те пішло, не обійду увагою і сьогоднішніх пісень. Навіть усвідомлюючи те, що мовна норма в художніх творах, зокрема й у поезії, піснях, багатогранніша, гнучкіша, не можна не помітити, що дехто з авторів цих словесно-музичних творів (до речі, талановитих, популярних) іноді так запанібрата поводиться із загальнонародними нормами наголошування, як у суспільстві із законами. Там, де наголос у слові, визначений розміром вірша, не збігається з усталеним, то, рятуючи ритміку, вони ставлять його, як кому заманеться. Перенесення наголосу, ясна річ, трапляється у справжній, високій поезії. Але надзвичайно рідко. У нас же зараз — чи не щодня: то телевізія й радіо прекрасним голосом Василя Зінкевича обіцяють, що лелеки «прине́суть молодих козачат», то разом із чарівною Надією Шостак, запрошуючи зустрічати «любов на світанні», в кожному приспіві запевняють: «Ти прийде́ш, ти прийде́ш, ти прийде́ш» (літературні нормою — **принесу́ть, при́йдеш**). Микола Гнатюк співає «піду до криниці», та «не знаю, чи пове́рнусь» (треба — **піду́, поверну́сь**). Із них беруть приклад менш зіркові піснярі. Уже кілька років хтось із них «причащає» всіх радіослухачів «келихом те́рпкого вина» (себто терпко́го), а хтось запрошує туди, де «зелена тра́ва» (треба — трава́). Б'ють і плакать не дають.

Воно то так — із пісні слова не викинеш. То, можливо, краще й не «вставляти» його туди, доки не перевіриш, як воно правильно наголошується. Уже бодай тому, що мовні огріхи з благословіння дорослих негативно впливають на мовленнєву культуру дітей. Вони старанно копіюють помилки, дружно «підспівуючи» своїм кумирам. Ті помилки закріплюються. І потім, хоч би як ми того прагнули, усунути їх нелегко.

Далеко шукати не треба. Якось в радіоефірі київська старшокласниця, вітаючи Малу академію з ювілеєм, дякувала їй за те, що МАН «прине́сла» їй багато знань. Точніше було б сказати «дала́». А таке наголошування дієслів, як не́сти, ве́сти і т. ін., сьогодні не є літературною нормою (треба говорити і, до слова кажучи, співати: **нести́, вести́**, а відтак — **принесла́**). «Достойно» й завершилася та радіопередача — піснею, у приспіві якої діти декілька разів повторювали словосполучення **«між лю́дьми...»** Чули таке? Я вперше. І вже два з половиною роки не можу забути.

Дуже прикро стає, коли неправильне вимовляння трапляється у культурологічних передачах, програмах для дітей, навіть у таких, що саме й присвячуються вивченню рідної мови.

Так, одна вчена жінка, вочевидь молодий мовознавець, застерігала від порушень, що виникають унаслідок змішування елементів двох різних словосполучень. «Треба говорити «не приймаємо участь», — повчала вона, — а бере́мо участь».

Приїхали! Голову витягнули, хвіст угруз. Отак і тут. Хоч і справді в цьому випадку неправильне вживання слів — «приймати участь» замість «брати участь», але ж фахівець мусить знати літературний наголос у дієслові **беремо́**.

У якому році ми живемо?

Азбучна істина — культура мови вважається однією з перших ознак загальної культури людини. Як ми дбаємо про дальший розвиток культури усного мовлення, видно з виступів нинішніх депутатів і майбутніх. Судячи з їхніх нескінченних промов у ефірі перед виборцями, — ніяк. Страшно про це й подумати, але мимоволі складається враження, що мовна грамотність для декого з-поміж нинішніх і грядущих законотворців, — дешевша від дірки з бублика. У протиборстві з конкурентами викидаються такі словесні коники, що аж серце холоне: **цими осі́бами** замість **цими осо́бами**; **по мірі надобності** замість **у міру потреби**; **на худий кінець** замість **у найгіршому разі**; **для начала** замість **передусім, для початку**; **по просьбі** замість **на прохання**; **прийнять до уваги** замість **брати, взяти до уваги**; **держаться в стороні** замість **бути осторонь**; **ви не против** замість **ви нічого не маєте проти...** А скільки дістається числівникам — і кількісним, і порядковим! Назвіть ще хоч одну країну, де представники законодавчої влади не змогли б правильно назвати рік, у якому живемо нині, який минув. Переконаний, в жодній країні такого не зустрінеш. У нас є.

З якого побиту ширяє в парламентській залі жалюгідна подоба числівників 2001-й, 2002-му **(двох тисяч першого, двох тисяч другому)**, нікому вже, напевно, не з'ясувати. Та взяло її на озброєння багато депутатів, причому різних рівнів, хоча ще зі шкільного курсу української мови відомо: у складених порядкових числівниках відмінюється тільки останнє слово. Отже, правильно треба говорити: **дві тисячі першого, дві тисячі другому.**

Із-поміж поширених нині помилок — неправильне відмінювання складних числівників із назвами десятків: **п'ятидесяти, шестидесятьма, (на) семидесятьох**. Свою неграмотність у таких випадках демонструє, здається, кожен, кому тільки не лінькі: від депутатів і державних службовців — до журналістів приватизованого телебачення. На відміну від російської, в українській мові назви десятків у першій частині не змінюються: **п'ятдесяти, шістдесятьма (шістдесятьома), (на) сімдесяти (сімдесятьох)**.

«Не бійтесь заглядати у словник: це пишний яр...» *(М. Рильський)*

Вільно користуватися мовою людина може лише в тому разі, якщо враховуватиме своєрідність усної чи писемної форми. Адже, крім того, що вони тісно пов'язані, між ними є значні відмінності. Можна правильно написати слова **винісши, напасши, зарісши** та ін. І неправильно їх озвучити, коли не знаєш норм вимови голосних, приголосних та їх сполучень. Ось чому навіть деякі ведучі-журналісти, котрі не обізнані з дією закону асиміляції — поширеного явища в українській мові, вимовляють ці словам неправильно (як пишуться), а тим часом сполука **СШ** на межі кореня й суфікса звучить як **ШШ**.

Звук [В] вимовляється дзвінко, ніколи не замінюється звуком [Ф] (тобто, не оглушується). А моя одна колега з комерційного телеканалу вперто ігнорує це правило, вимовляючи такі слова, як **ЛЮБОВ, ПРИЙШОВ, БАРВ** тощо, згідно із законами російської орфоепії (**любоф, прийшоф, барф**). Що тут скажеш? Норми сучасної української літературної мови (писемної й усної) — обов'язкові для всіх, у тому числі й для «телезірок». А живим слово стане лише тоді, коли щоразу перед виходом в ефір ми пам'ятатимемо: кожен, хто вмикає телевізор чи радіоприймач, миттєво включається в мовне середовище й стає нашим співрозмовником. Або не стає. Бо для того, щоб досягти з ним повного взаєморозуміння, треба не лише бездоганно володіти всіма виразовими засобами, а й досконало знати лексичні багатства рідної мови, її граматичну будову й фонетичні особливості. Нелегко цього домогтися. Навички культурної мови набуваються внаслідок тривалої, систематичної і наполегливої роботи. Вона ніколи не припиняється, оскільки ніщо не випадає з уваги глядачів і слухачів — жодна помилка чи неточність.

Отож, аби в разі сумніву не метатися в здогадках, на якому припущенні зупинитися перед тим, як оприлюднити свій виступ, — проста порада: **ЗВЕРТАЙМОСЯ ДО СЛОВНИКІВ**. Упевнений: кожен обов'язково щось відкриє для себе. Та ще й чимало. Як Дмитрик в одному з анекдотів. Він читав книгу й час від часу вигукував:

— Ну і ну! Нічого собі! Хто б міг подумати?!.

— Що ти читаєш, синку? Детектив? — запитала мати.

— Та ні! — відповів Дмитрик. — Орфографічний словник!..

P. S. *Звичайно, автор порушив лише деякі аспекти цієї гострої проблеми. Вона надзвичайно багатогранна. Отож запрошую до розмови всіх, хто зацікавлений у її розв'язанні...*

спільної мови

Сотні мільйонів збитків — такий підсумок кримінальних атак на майно державної компанії ВАТ «Укртелеком» у 2001 році.

тату його жде не менш як 15 років покарання найсуворішого режиму. Без права на помилування, амністію чи будь-яке інше пом'якшення участі. Можливо, я й не правий у своїх міркуваннях. Але захищати від бандитів потрібно професію.

За високими технологіями

Кожна десята крадіжка у країні здійснюється на об'єктах та майні «Укртелекому». Вбивчий для розвитку інформаційного, а отже цивілізованого суспільства, до якого на словах ми так прагнемо, показник. Але крадіжка майна, навіть висококваліфікована, все-таки не виходить за рамки традиційних кримінальних дій. А між іншим, нові технології викликають і нові кримінальні поривання.

За оцінками фахівців, майже половина міжнародних контактів — «сірі». Тобто два з трьох повідомлень із-за кордону — чи то телефонна розмова, передача даних по IP-телефонії, інтернет-посилки та інше — оснащені спеціальною комп'ютерною програмою, наші, зазвичай незалежні, оператори легко переводять у місцеві.

Сенс такої підміни простий. Адже відправники інформаційного повідомлення з Москви чи Нью-Йорка платять за його проходження по мережах усіх операторів, які беруть участь у контакті, сповна. А український незалежний оператор міжнародного зв'язку, який прийняв повідомлення, скажімо, через супутник, — транспортує його далі, до кінцевого отримувача, по чужих, головним чином укртелекомівських, мережах. При цьому за хвилину їхнього використання для міжнародного зв'язку він має заплатити 52 копійки. Коли міжнародна, скажімо, та сама телефонна розмова «Москва — Київ», транспортується як місцева, то ціна використання чужих ліній падає до двох копійок. Отже, у нечесних операторів осідають на валютних рахунках сотні мільйонів, якщо не мільярдів, незаконно отриманих грошей відправників. При цьому жодний податковий інспектор не докопається у паперах до реальних доходів оператора-злодія.

До останнього часу відслідкувати такі маніпуляції для наших зв'язківців було неможливо. Технічно. Необхідна для цих цілей імпортна апаратура коштує неймовірно дорого. Тепер же наші вчені та інженери створили вітчизняну, цілком доступну за ціною, і «Укртелеком» нею швидко оснащується. Тепер злодіям у білому комірці буде несолодко. І комп'ютер не допоможе. Недаремно прокуратурою порушено першу справу з даного приводу.

А взагалі спільна колегія показала, що системний, побічний підхід обох відомств до захисту інформаційних технологій від злочинних посягань найбільш ефективний. І якщо в Україні вже з'явилися хакери, то вони мають знати, що в наших правоохоронних органах уже працюють комп'ютерні детективи. В усякому разі, зв'язківці та міліція знайшли спільну мову і разом розв'язують проблеми захисту телекомунікаційного простору України від злочинних посягань.

Ігорь НАУМЕНКО.

Стальні магістралі

Антимонопольний комітет і монополіст працюватимуть разом

Залізничний транспорт України — галузь, на яку немовби «нанизана» вся економіка держави. Але водночас ця галузь є монополістом на ринку перевезень. Саме цим пояснюється увага до залізниць Антимонопольного комітету України. Так, лише за останні роки за результатами перевірок органами Антимонопольного комітету було розглянуто понад 70 справ, пов'язаних з порушенням антимонопольного законодавства на залізничному транспорті.

Ці цифри було оприлюднено на спільній конференції Антимонопольного комітету та «Укрзалізниці». У заході взяли участь голова Антимонопольного комітету Олексій Костусєв, Генеральний директор «Укрзалізниці» Георгій Кірпа, посадові особи секретаріату Кабінету Міністрів України, Міністерства економіки, голови регіональних відділів Антимонопольного комітету, а також фахівці залізниць України. У центрі уваги був аналіз причин, які призводять до порушень антимонопольного законодавства, а також пошук шляхів унеможливлення таких порушень.

Основне зауваження Антимонопольного комітету до залізничного відомства стосувалося завищення тарифів на перевезення. Однак у своєму виступі Генеральний директор «Укрзалізниці» Г. Кірпа зазначив, що це зауваження має адресуватися не залізничникам. Адже галузь, згідно із законодавством, позбавлена можливості самостійно формувати величину тарифів. Це прерогатива винятково Кабінету Міністрів України. Слід зазначити, що тарифи на залізничні перевезення територією України — найнижчі в СНД і навіть в Європі. До того ж сьогодні склалася така ситуація, що більшість видів перевезень — нерентабельні. Не кажучи вже про пасажирські перевезення, які для «Укрзалізниці» збиткові. Проте «Укрзалізниця» не скорочує, а навпаки — нарощує обсяги пасажирських перевезень, враховуючи їх соціальну значущість. Збитки від пасажирських перевезень покриваються за рахунок транзитних перевезень та прибутків від допоміжної діяльності.

«Укрзалізниця» вишукує можливості для створення конкурентного середовища на ринку залізничних перевезень. Уже нині здійснюються перевезення вантажів у вагонах замовника, створюються операторські компанії з деяких видів перевезень. У пасажирському сполученні курсують швидкісні поїзди підвищеної комфортності, невдовзі застосовуватиметься диференційована оплата за проїзд на верхніх та нижніх полицях. Радикальним кроком є й сама реструктуризація галузі. Загалом це має сприяти створенню умов для появи конкуруючих компаній у сфері залізничних перевезень. І що швидше керівництво держави зважиться на такий крок, то менше клопотів матиме Антимонопольний комітет, а галузь отримає потужний поштовх для подальшого розвитку.

Інф. «Магістраль».

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Вік провікували, а добра не знали

Теорема буття

Баба Харитина і баба Марфа сиділи на сонечку під старезним облупленим клубом. Купивши у сільмазі хліба, по «сірому кирпичику», додому не поспішали. Там ніхто їх не чекав. Тож відпочивали, обмінювалися новинами та на людей роздивлялися. Скрушно хитали головами, коли бачили, як із «шинку» — єдиної на все село новобудови-бару — виходили напідпитку чоловіки і хлопці. Мовчки хрестилися на дівчат, які пили під магазином пиво, «граючись» цигарками.

— І що воно за пошесть така пішла? — журилися. — Неначе з глузду з'їхала молодь... Одні на базарі торгують, другі те й роблять, що в чарку заглядають. І всі на один копил: і хлопці й дівчата...

Слово за словом — розговорилися ми зі старожительками села. Про їхню Драбівку, про колишнє колгоспне минуле та про день сьогоднішній.

Харитині Федосіївні Кріт зозуля накувала вже 80. Скільки себе пам'ятає, вона тяжко трудилася. Відтоді, як у 30-х господарство її батька, Федосія Кіндратовича, «розтягли до нитки». А були в батька своя земля, воли, коні, реманенту повна клуня. У тридцять третьому батько, мати і 15-річна сестра Лукія померли з голоду. Зосталося п'ятеро сиріт, які розбрелися по світу. Тільки Харитя залишилася в Драбівці. У війну її забрали до Німеччини. Працювала на бауера. Після війни — знову колгосп. Нескінченні рядки буряків. З сапою в руках промайнула молодість. На бурякових гонах застала й старість. Провікувала сама, бо її долю «на війні вбито».

Не один ківш лиха випила за своє життя Марфа Дмитрівна Мірошник. Рано овдовівши, сама виводила у люди двох дітей. Тяглася то на хату, то на корову. То на позику, яку, хоч умри, треба було «позичати» державі. У колгоспі — палички-трудодні замість грошей. Голодували, бо все треба було віддати з хати на «підняття народного господарства». Повиростали діти — порозʼїжджалися. Залишилася мати одна. Допомоги від дітей не чекає — вони самі тепер ледве зводять кінці з кінцями.

Така само гірка доля і в Тетяни Свиридівни Таран. Чоловік її помер. Єдина донька з сім'єю живе в місті. Якби не материн город та пенсія — зовсім скрутно було б їм, безробітним.

Щодо пенсії, то всі наші драбівські співрозмовниці повідомили, що їм недавно «добавили по п'ятірці». Ось тільки Марфа Дмитрівна ніяк не допитається в листоноші, чому їй один місяць нараховують 79 гривень пенсії, а другий — 78. «Чи на марки якісь беруть, чи ще на щось...» — розводить руками.

Кожна копійка пенсії у бабусь на обліку. Особливо навесні, коли починаються роботи на городах. Раніше, ніде правди діти, земельну ділянку можна було виорати і за могорича. А тепер — за чим не кинься — у місцевому СТОВ зараховують як плату за здані в оренду земельні паї.

— Пішла я в контору і попросила, щоб гній на город вивезли, — бідкалася Харитина Федосіївна. — А там до мене одразу з рахівницею: «Машина гною обійдеться вам, бабо, у 75 гривень. Оце і буде вам якраз плата за пай...» «Хай уже й так буде, — кажу їм. — Нікуди не дінешся, город вдобрять треба.» Та й пішла додому. Привезли вони мені гній, а він свіжий, наполовину з соломою. Одне слово, негодящий. Ой, лишенько, думаю собі, і гроші мої пропали і город занапастили...

Нарікали старі колгоспниці й на те, що торік СТОВ «Слава» за здані в оренду земельні паї не видало їм і по кілограму пшениці. В інших, сусідніх господарствах, розповідали, пайовики одержали і хліб, і олію, і крупи, і мед. А в Драбівці видали кожному пенсіонерові на 79 гривень... ячменю. І все. Оце така плата за землю!

Ось чому кожного місяця чекають-виглядають свою пенсію селянки-трудівниці. І рахують її і так і сяк: щоб на оранку городу вистачило, на гній, на машину дров, на плату помічникам, коли садитимуть картоплю... А собі відкладають лишень на хліб — «сірий кирпичик». Хоч, бува, зізналася баба Харитина, «захочеться іноді молочка чи сиру, як малій дитині...» Однак вона знає — на пенсію вибирати треба щось одне: хліб або молоко. Бо купиш одне — на друге «у кишені дірка». Тому вона завжди вибирає «сірий кирпичик».

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

На знімках: гомонять про життя-буття Харитина Федосіївна Кріт та Марфа Дмитрівна Мірошник; Тетяна Свиридівна Таран на своєму городі.

Фото В'ячеслава МУЗИКИ.

Путівка у світ брехні?

Іншого обдуриш на день, себе — на все життя.
(Фінська приказка)

Щоб прославитися, зовсім не обов'язково займатися живописом, писати бестселери, грати провідні ролі у кіно чи щодня прогнозувати погоду на ТВ. Достатньо спровокувати скандальчик. До речі, раніше це мали змогу собі дозволити лише знаменитості. Нині — усі, кому не лінь-ки.

Я не про запорізьку даму, прозвану Бен Ладеном, — до сказаного нею ж про себе й час додати немає чого. Я про столичну туристичну фірму, яка за допомогою скандалу, вірогідно, вирішила привернути клієнтів. Чи вдалося?

...Федір Бурмистров, 34-річний киянин, не одразу вирішив брати участь у акції, яку проводило ТОВ «Зона зв'язку» — офіційний ділер оператора мобільного зв'язку UMC. Але, сказавши «а», підключився до новорічного пакету UMC — «Економ + Грудень 2001».

Далі все відбувалося згідно з широко розрекламованими умовами розіграшу призу. Учасників акції (усього 23 абоненти UMC) запросили до «Зони зв'язку» і, як сьогодні кажуть, «прозоро» провели розіграш.

Переміг Федір, якому гордо повідомили, що він став володарем туристської путівки на двох. Щасливчика одразу ж звели з турагентством «У світ подорожей», де він ознайомився з програмою мандрівки до Угорщини.

Розрахована вона була на сім днів, і Федір зі своєю коханою, як кажуть, спав і бачив себе в Будапешті.

Ось вони розмістилися у тризірковому готелі, ось прогулюються вечірньою столицею, блукають по королівському палацу, роздивляються будівлю парламенту, йдуть до славетного собору... В інших містах відвідують музеї, дегустують вино у Долині Красивих Жінок, «беруть штурмом» фортеці. Ну коли ще випаде така можливість? — думали молоді люди, з нетерпінням чекаючи на день від'їзду.

І ось він настав. 26 січня 2002 року Федір з дівчиною і цілим почтом проводжатих примчали на залізничний вокзал. Родичі й друзі напучували закоханих і бажали, як гарантувала турфірма, приємного відпочинку. Позаду залишилися багатоденні приготування, оформлення документів, залагодження справ на роботі. Попереду — суцільні задоволення, гарантовані товариством з обмеженою відповідальністю «У світ подорожей».

Гарний настрій псувала відсутність представника фірми, який, за попередньою домовленістю, мав прибути на вокзал з квитками і страховкою. За 25 хвилин до відходу поїзда він з'явився на пероні. З'явився, щоб цілком байдужісінько вимовити: «А ви нікуди не їдете». Ані тобі драстуйте, ані тобі звиняйте. Просто — не їдете.

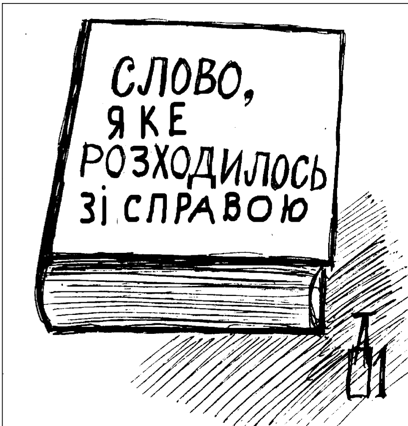
Може, виникли форс-мажорні обставини, передбачені договором? Ні, пожежі не було, повені також, диверсій і бомбардувань тим паче.

Клієнти, з вірою у порядність і обов'язковість керівництва ТОВ, повернулися додому розпаковувати валізи.

З листа комерційного директора ТОВ «Зона зв'язку» Сергія Мещенкова голові Державної туристичної адміністрації Валерію Цибуху:

«...Підстави для відміни (поїздки. — *Авт.*) були вкрай нечіткі та неправдиві... Крім того, поведінка фірми «У світ подорожей» виявилася вкрай некоректною...»

8.02.2002 року Ф. Бурмистрову виписали другу путівку для подорожі з 6.03.2002 р. Але й ця поїздка не відбулася.

«Крім того, — зазначено у згаданому листі, — директор туристичного агентства «У світ подорожей» пані Садова Людмила Никифорівна дозволяє собі та своїм підлеглим розмовляти грубо, некоректно, на підвищених тонах...»

У цьому переконалися всі ходаки від Бурмистрова, які відвідували офіс фірми з запитаннями «чому?» і «коли?». Після спілкування з її співробітницями вони дивуються: як могла така фірма одержати ліцензію на право обслуговування людей?!

Щоб володіти тактом, втім, треба мати слух. «У світі подорожей» чути нікого не хочуть, виконувати обов'язки перед клієнтами явно не квапляться.

Що ж, розбиту чашку можна склеїти, але тріщини все одно залишаться.

Повертаючись до питання щодо скандальної знаменитості, незайво буде згадати слова Шопенгауера, німецького філософа: «Славу треба спершу здобути, а честь потребує того, щоб її не втратити».

Іван ІЛЛЯШ.
Мал. Анатолія АНДРЕЄВА.

Куточок Буквоїда

Ягідне населення

«З приходом до влади більшовиків <...> розпочалися СКЛАДНІ політичні ВАКХАНАЛІЇ». (Газета «Столиця», 11—17 січня.)

Слово «вакханалія» настільки містке й виразне, що не потребує жодних означень, тим більш тавтологічного «складний».

«Подробности автокатастрофы с Владимиром ЛитвинЫМ». (Газета «КИЕВ Экспресс», № 2 ц. р.)

Українські прізвища Литвин, Сербин, Турчин і под. — іменники (колись це були назви народів: литовців, сербів, турків) і в орудному відмінку однини мають закінчення -ОМ. А російські прізвища на -ін, -ин (Гагарін, Шукшин) — прикметникового типу і в тому ж відмінку закінчуються на -ИМ.

«Зроблю тобі новорічний подарунок <...>. Козеня жіночої статі!» (Газета «Хрещатик», 28 грудня.)

Для козеняти жіночої статі є назва: кізка. Та ж істота чоловічої статі — цапок або цапик.

«Секрети смачних ПАМПУШКІВ». (Газета «Високий Замок», 11 січня.)

Малій дитині так сказати можна, дорослим і освіченим — не годиться. Пампушка (жін. рід) відмінюється так само, як і подушка чи галушка: немає подушОК, галушОК, пампушОК.

А от чобіток або батіжок (чол. рід) у род. відм. множини матиме закінчення -ів: чобіткІВ, батіжкІВ.

«У интерната для слабоумных детей поехала крыша» — так грайливо назвала газета «Сегодня» повідомлення, що ураган зірвав дах на школі (28 січня).

Чи етична ця гра слів, коли йдеться про ТАКИХ дітей?

«Не товПІТЬся, <...> станьте в чергу!» («Голос України», 12 січня.)

Російське «не толпитесь» натиснуло. По-нашому — не товПТЕся.

«В народе муссируются слухи о приземлении неподалеку от ТЕРЕБОВЛЯН летающих тарелок». (Газета «Вечерние Вести», 29 січня; скорочено.)

Хоч район у Тернопільській області — Теребовлянський, райцентр зветься ТЕРЕБОВЛЯ, — а не Теребовляни.

«Олесь любить насЕляти ягоди на соломинку, роблячи рослинний «шашлик»...» («Знак», літературний додаток до «Смолоскипа України», № 3, 2001.)

Є в українській мові слово «засИлювати» — втягувати, всовувати (засилити нитку в голку), тож правильно було б «насИляти», тобто настромляти.

НасЕлення ж чи засЕлення — то з іншої опери.

Ваш БУКВОЇД.

СП з іноземними інвестиціями в формі ЗАТ
«Мейер унд Мейер Інтернасіональ Спедітойре, АТ»
повідомляє про зміну дати проведення чергових зборів акціонерів. Збори відбудуться 16 квітня 2002 року о 16 год. за адресою: вул. Оболонська, 47, 7 поверх.

Порядок денний:

1. Затвердження:
1.1 річних результатів діяльності ЗАТ;
1.2 звіту і висновків ревізійної комісії;
1.3 звіту і висновків незалежного аудитора;
1.4 порядку розподілу прибутку, строк і порядок виплати частки прибутку (дивідендів).
2. Прийняття рішення про зменшення статутного фонду.
3. Внесення змін і доповнень до установчих документів.
4. Вирішення питання 10% акцій.
5. Прийняття рішення про перереєстрацію СП.

Директор ЗАТ
«Мейер унд Мейер Інтернасіональ Спедітойре, АТ»

До уваги акціонерів ЗАТ з II «Концерн Регіони України»

Повідомляємо, що чергові загальні збори акціонерів відбудуться 24 травня 2002 р. о 10.00 за адресою: м. Дніпропетровськ, вул. Шевченка,37.

Реєстрація учасників почнеться 24 травня 2002 р. о 9.00.

Порядок денний:

1. Звіт дирекції товариства про фінансово-господарську діяльність товариства за 2001 р. та затвердження основних напрямів діяльності на 2002 рік.
2. Звіт та висновки ревізійної комісії, затвердження річного звіту Товариства за 2001 рік.
3. Про зміни в складі ревізійної комісії.
4. Затвердження доповнень до Статуту Товариства.
5. Затвердження порядку розподілу прибутку за 2001 рік.

Для реєстрації акціонерам необхідно мати документ, що посвідчує особу. Представникам акціонерів — також доручення, оформлене відповідно до чинного законодавства.

Тел. (056) 744-07-01.

Дирекція Товариства.

Господарський суд Київської області (01033, м. Київ-33, вул. Жилянська,58-б) порушив провадження у справі № 29/11б-2002 про банкрутство товариства з обмеженою відповідальністю «Іванівське» ід. код 00131877 (юридична адреса: 09145, с. Іванівка, Білоцерківського району, Київської області, р/р 260053128701 в Білоцерківській філії АКБ «Мрія» МФО 321325).

Розпорядником майна призначено Дранченко Валентину Михайлівну ліцензія № 249738 від 19.10.2001 року м. Київ, вул. Мукачівська,3/9. кв.14.

Заяви кредиторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

27.03.2002 р. розпочата процедура ліквідації державного підприємства «Завод «Автоскло ім. К. Т. Бондарєва». Адреса: м. Костянтинівка, Донецької області, вул. Шмідта, буд. 20, 85114.

Код ЄДРПОУ — 00293166.

П/рахунок № 26002301550400 в АК ПІБ м. Костянтинівки, МФО 334550.

Ліквідатор — Тітов Олег Іванович. Ліцензія № 047713.

Претензії приймаються протягом місяця з дати публікації об'яви за телефоном: 8-062-333-45-45.

Загальні збори акціонерів

В понеділок, 20 травня, відбудуться загальні збори акціонерів закритого акціонерного товариства

«Страхова компанія «АЕЛІТА».

Збори відбудуться за адресою:
м. Київ, вул. Л. Толстого, 19, оф. 1

Порядок денний зборів:

1. Звіт за 2001 рік.
2. Внесення змін до установчих документів ЗАТ «Страхова компанія «АЕЛІТА».

Правління ЗАТ «СК «АЕЛІТА».

Товариство з обмеженою відповідальністю «Київ текстиль»

(код за ЄДРПОУ 01552233, адреса: 01033, м. Київ, вул. Гайдара,50) повідомляє про реорганізацію шляхом перетворення у відкрите акціонерне товариство з тією ж назвою.

Ліквідаційна комісія ТОВ «Ніро» повідомляє:
вважати круглу печатку ТОВ «Ніро», код ЄДРПОУ 20010466 недійсною у зв'язку з її відсутністю.

ВАТ Чортківська МПМК-20

повідомляє про свою ліквідацію, претензії кредиторів приймаються ліквідаційною комісією протягом 2-х місяців з моменту опублікування даного оголошення. м. Чортків, Тернопільської області, вул. Кн. В. Великого,10-А.

Хозяйственный суд Днепропетровской области объявил банкротом и начал ликвидационную процедуру относительно нижеследующих предприятий:

1. ОАО «Днепрококсохимремонт» дело № Б 15/215-2001 постановление от 21.03.02 г., код ОКПО 01190748; 49017, г. Днепропетровск, пер. Коксовый,19, р/с 2600830130418 в Ленинском отделении АК ПИБ, МФО 305329.
2. СПК «Явір» дело № Б 24/6-2002 постановление от 12.02.02 г., код ОКПО 00847883; 53805, с. Украинка, Апостоловского р-на, Днепропетровской обл., ул. Степная.
3. СПК «Діброва» дело № Б 26/19-2002 постановление от 14.03.02 г., код ОКПО 03742788; 53820, с. Михайловка, Апостоловского р-на, Днепропетровской обл., ул. Жовтневая,1.
4. СПК «Южный» дело № Б 26/245-2001 постановление от 18.12.01 г., код ОКПО 00848032; 53080, с. Новый путь, Криворожского района, Днепропетровской обл., ул. Меллиоративная,59а, р/с 26002235017001 в Криворожском ТВВБ Днепропетровской дирекции АПБ «Украина», МФО 305103.

Ликвидатором на все вышеперечисленые предприятия назначен арбитражный управляющий Талан Л. Г. (0562) 92-53-18, заявления от кредиторов принимаются ликвидатором по адресу: 49000, г. Днепропетровск, а/я 158.

Акціонерний комерційний банк
«ХФБ Банк Україна»

Повідомляє про зміну назви з Акціонерний комерційний банк «Банк Австрія Кредитанштальт Україна» на Акціонерний комерційний банк «ХФБ Банк Україна». Акціонерний комерційний банк «ХФБ Банк Україна» в результаті перейменування став правонаступником всіх прав та зобов'язань Акціонерного комерційного банку «Банк Австрія Кредитанштальт Україна».

Повна назва банку: Акціонерний комерційний банк «ХФБ Банк Україна».

Скорочена назва банку: АКБ «ХФБ Україна».

Повна назва банку англійською мовою: Joint Stock Commercial Bank HVB Bank Ukraine. Скорочена назва банку англійською мовою: JSCB HVB Ukraine.

ТОВ «Енергоінвестгаз»,
м. Київ, пр-т 40 річчя Жовтня 120, корп. 1, тел. 244-17-96, подало до Національної комісії регулювання електроенергетики заяву про видачу ліцензії з постачання природного газу за нерегульованим тарифом, за місцем здійснення заявленої діяльності на території України.

До уваги кредиторів ВАТ «Краситель»

Збори кредиторів ВАТ «Краситель» відбудуться 12 квітня 2002 року об 11 годині за адресою: Україна, Луганська область, м. Рубіжне, пл. Хіміків, 2.

На порядку денному: обрання комітету кредиторів.

Товариство з обмеженою відповідальністю ***«Переробне Підприємство ПродАгро»****, Код 30005390, оголошує про свою ліквідацію. Претензії кредиторів приймаються ліквідаційною комісією протягом двох місяців за адресою: Чернігівська обл., м. Носівка, вул. Б. Хмельницького, будинок 50, тел. (04642) 2-18-48.*

Товариство з обмеженою відповідальністю **«Виробниче Підприємство Комплекс»** код 31237851,оголошує про свою ліквідацію. Претензії кредиторів приймаються ліквідаційною комісією протягом двох місяців за адресою: м. Київ — 03164, пров. Приладний, будинок 10.

ППО апарату Київоблорганізації профспілки хімнафтохімпрому код 21678640, повідомляє про свою ліквідацію. Претензії приймаються протягом 2-х місяців за адресою: м. Київ, вул. Шота Руставелі, 39/41.

Господарський суд м. Києва (01030, м. Київ-30, вул. Б. Хмельницького, 44-Б) за позовом ДПІ у Святошинському районі м. Києва порушив справу № 23/92 про банкрутство Колективного підприємства «Українська пивна компанія» (юридична адреса: 03115, м. Київ-115, пр. Перемоги, 102, код ЗКПО 24918702, р/р 26007168613001 в філії Розрахункового центру КБ «Приватбанку» в м. Києві, МФО 320647).

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Господарський суд Харківської обл. (61022, м. Харків, Держпром, 8-й під.) постановою від 26.03.2002 р. по справі № 16151/2-14 визнав банкрутом та відкрив ліквідаційну процедуру щодо ВАТ «Харківський керамічний завод», код 00293634 (61052, м. Харків, вул. Котлова, 67), зареєстрованого розпорядженням № 352 від 04.04.1996 р. виконкомом Ленінської районної ради м. Харкова.

Ліквідатор Антонов Є. В. (ліц. № 205 від 16.11.2000 р.), м. Харків, вул. Котлова, 67, тел. 12-90-56.

Господарський суд Харківської обл. (61022, м. Харків, пл. Свободи, 5, Держпром, 8-й під.) постановою від 08.05.2001 р. по справі № 786/2-30 визнав банкрутом кооператив «Акцептор» (61010, м. Харків, вул. Полтавська, 24, ЄДРПОУ 21170686, п/р 2600330133 в ХОУ «Ощадбанк», МФО 351823).

Ліквідатором призначено Князєва В. В. (ліц. № 000313 від 14.03.2000 р.).

Господарський суд Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, б. 157) за заявою ДП Корпорації «ІСД» «Донецька Індустріальна Спілка» порушив справу про визнання банкрутом: ДП ДХК «Макіїввугілля», ДВАТ «Шахта Північна» м. Макіївка, 86143, м. Макіївка, п. Ханженково — Північний, Донецької області, р/р 26008980970 в УСБ м. Макіївка, МФО 334174, ЗКПО 00175030, справа № 18/38 Б.

Розпорядник майна — арбітражний керуючий Поліщук Андрій Павлович, ліцензія АА № 047999.

! У номер

ДАІ

З автомата нікого не вб'ють, а авто знайшло господаря

Як уже повідомлялося, в Ананьєві, що на Одещині, розкрито резонансне вбивство семи осіб: підозрювані дають пояснення. Але мало хто знає, що під час відпрацювання цього злочину завдяки працівникам ДАІ було затримано чимало інших правопорушників.

На 192-му кілометрі автодороги Кіровоград — Платоново водій автомобіля «Ауді-100» з молдовськими номерами порушив правила дорожнього руху. На вимоги автоінспекторів зупинитися не зреагував. Довелося блокувати цей транспортний засіб. Керував іномаркою громадянин Молдови Петро Ефрімідій. З'ясувалося, що державний номерний знак на цій машині належав зовсім іншому автомобілю. А саму «Ауді» днем раніше було угнано в Кишиневі. Цікавою виявилася біографія й самого Ефрімідія: він має неабиякий хист до викрадення автотранспорту з метою його подальшого перепродажу, за що й розшукувався правоохоронцями Молдови. Безумовно, такий кримінальний талант не залишається поза увагою вартових правопорядку. Тож цього разу працівники ДАІ Одещини посприяли своїм молдовським колегам.

Кількома годинами пізніше автоінспектори затримали автомобіль «Мітсубісі» під керуванням Олександра Г., мешканця Запоріжжя. Під час проведення огляду цього транспортного засобу в салоні під передньою панеллю виявлено та вилучено автомат «ЧЗ «Скорпіон»-61», споряджений магазином з п'яттю набоями, глушником та магазином без набоїв.

Микола ЯВОРІВСЬКИЙ,
начальник відділу ГУДАІ МВС України.

Зв'язок

«Євросело»: модернізація зв'язку на Прикарпатті

Інженери-наладчики Харківського приладобудівного заводу ім. Т. Шевченка перебувають на Прикарпатті з важливою місією — виконують монтаж сучасних телефонних станцій ЄС-11 та пусконалагоджувальні роботи в 36 населених пунктах. Після завершення цих робіт та введення в дію АТС загальною ємністю 10 785 номерів сільський телефонний зв'язок значно модернізується. Наміри вітчизняних виробників мати власну комутаційну систему світового рівня стали реальністю. Нова сучасна цифрова станція, яка має назву ЄС-11 («Євросело»), за своїми характеристиками не поступається закордонним.

Уже навіть сама її назва передбачає європейську якість телефонного зв'язку, зокрема у сільській місцевості. А впровадження цифрових транзитних вузлів у райцентрах області дасть змогу з'єднати всі сільські АТС в єдину систему комутації.

У реалізації цього проекту на Прикарпатті є вже свої напрацювання. Зокрема, має їх Надвірнянський район, де за допомогою стандартних цифрових потоків налагоджено систему зв'язку всіх сільських АТС. Завершується монтаж таких станцій на 885 номерів у семи селах Болехівської міськради та на 1 200 номерів у самому Болехові, у селах Городенківського району — Незвиську та Раківці на 105 номерів кожна. Крім цього, вже розширено абонентську мережу на 270 номерів у Городенці.

Як констатують фахівці, у перспективі такі АТС типу «Євросело» наочно продемонструють переваги нових вітчизняних технологій в усіх регіонах України та розвіють міф про неперевершеність закордонного телекомунікаційного обладнання.

Сергій ЛИЗАНЧУК.

На знімку: *станція ЄС-11 «Євросело».*

Фото Валентини ГНИЛУШІ.

Фотофакт

У неділю православні християни відзначали Благовіщення Пресвятої Богородиці — одне із 12 основних свят церковного календаря.

Фото Олександра СИНИЦІ (УНІАН).

Надзвичайні ситуації

На комбінаті — ужинок снарядів

На території металургійного комбінату у Макіївці під час проведення земляних робіт виявлено 15 снарядів часів другої світової війни. А згодом піротехнічна група Донецького аварійно-рятувального загону Міністерства з питань надзвичайних ситуацій вилучила та знешкодила ще 45 танкових снарядів і 2 гранати. Обстеження території підприємства триває.

Витік газового конденсату

Біля села Мар'їне Котелевського району на Полтавщині у межах охоронної зони на площі близько 250 квадратних метрів виявлено витікання газового конденсату з конденсатопроводу «Котельва-Селещина». Це сталося внаслідок самовільної врізки невідомих осіб з метою крадіжки. Витік уже ліквідовано, ведеться розслідування.

Шахтареві відірвало ногу

Це сталося на шахті «Відродження» ДХК «Львіввугілля». У конвеєрному штреку на глибині 530 метрів 6 квітня петлею троса лебідки захопило та відірвало праву гомілку 23-річному гірнику. На поміч потерпілому прийшли реанімаційно-протишокова група Червоноградського воєнізованого гірничорятувального загону та медики МНС. Тяжко травмованого шахтаря евакуювали на поверхню та доставили до міської лікарні.

Витримав у морі, а помер на березі

Ще 3 квітня біля села Роздільне Каланчацського району Херсонської області на дюралевому човні у море вийшли двоє рибалок. Шторм відніс їх далеко від берега, незабаром зламалося одне весло. Цілу добу відчайдушно боролися вони за життя, аж поки море змилостивилося над ними та прибило до берега. Знесилені рибалки виповзли на сушу й відразу заснули. Та старший, 33-річний чоловік, більше не прокинувся...

Згоріли телята

О другій годині ночі 7 квітня у селі Кам'янська Слобода Новгород-Сіверського району на Чернігівщині спалахнула пожежа на тваринницькій фермі ТОВ «Придеснянське». Загинуло 81 теля. Пожежу ліквідовано, ведеться розслідування.

Прес-служба МНС.

Освіта

Відкрий себе

Нещодавно в гімназії Київського національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова відбувся день відчинених дверей. Його традиційно проводять тут навесні. Усі, хто завітав того дня на вулицю Освіти, 6, мали змогу ознайомитися з напрямами освітнього і виховного процесу цього закладу, новими науковими розробками кваліфікованих педагогів В. Захарченко, Т. Булавацької, С. Пархоменко, В. Слухай, С. Бартошко та дізнатися про цікавинки гімназійного життя.

Ось тільки деякі «цитати» з «щоденника» гімназії: щоквартальний випуск газети «Драгоманівка» (кожен має можливість відчути смак газетярської справи), декади рідної та іноземних мов, математики, ділові ігри з правознавства тощо.

Грунтовні знання з загальноосвітніх предметів, що здобувають гімназисти у рідних стінах, вони творчо поєднують з такими цікавими і корисними факультативами, як, приміром, основи журналістської майстерності, психології, сценічного мистецтва, танцю, співу.

Директор гімназії Світлана Балаба зуміла створити колектив однодумців. Викладачі навчального закладу впевнені: діти, які обирають «драгоманівку», зможуть якнайповніше розкрити свої творчі здібності.

Любов СТАНАЧИЧ.

Тенденції

Пошта — ближче

Минулої неділі, на Благовіщення, у П'ятигорах, що в Здолбунівському районі, відкрито і освячено відділення зв'язку. Воно надаватиме поштові послуги майже 1100 мешканцям П'ятигор та Орестів. Це вже друге гучне новосілля у селі — адже тут ще не забули першого дзвоника в новій місцевій школі.

Олександра ЮРКОВА.
Рівненська область.

Спорт

Українська «золота» хвиля

Плавання. Москва. Тут завершився шостий чемпіонат світу у 25-метрових басейнах. Збірна України здобула п'ять золотих і дві бронзові медалі! Такого грандіозного успіху наша команда ще не знала у своїй історії. У загальному заліку українські спортсмені посіли четверте місце слідом за збірними Австралії, США та Швеції. А от російський гімн не прозвучав жодного разу. Тому організатори, які залишилися без найвищих нагород, зрозуміло, особливо засмучені.

Три чемпіонські титули для себе і всіх нас здобула Яна Клочкова (400, 200 м комплекс і 400 м вільний стиль), два — Олег Лисогор (100 і 50 м брас). Бронзові відзнаки дісталися 16-річній Ірині Амшенниковій (200 м на спині — 2.07,71, рекорд України) та Олександрові Волинцю (50 м вільний стиль).

То що все-таки гідне телеекрана?..

Футбол. Чемпіонат України. Вища ліга. 17-й тур.

«Ворскла» — «Поліграфтехніка». 1:1. 5 000. Омельчук, 33 — Андрієнко, 52.

«Кривбас» — «Закарпаття». 1:0. 10 000. Мусолітін, 34.

«Металіст» — «Металург» М. 2:2. 12 000. Мацигура, 16, Назаров, 69 — Колесник, 13, Миклошевич, 82.

«Металург» Зп — «Таврія». 0:2. 7 000. Кравченко, 87, Трапаїдзе, 89.

Після цього турнірна таблиця набула такого вигляду: «Шахтар», «Динамо» — по 40 очок, «Металург» Д — 28, «Карпати» — 25, «Металіст», «Металург» Зп, «Дніпро» — по 24, «Поліграфтехніка» — 21, «Металург» М — 19, «Кривбас», «Таврія» — по 18, «Арсенал» — 17, «Закарпаття» — 12, «Ворскла» — 10.

Важко збагнути, чим керувалися ті, хто визначав матчі для трансляцій на УТ-1. Адже футбол, який продемонстрували учасники полтавського поєдинку, справді відповідає рівневі аутсайдерського.

Либонь, варто було показати суперечку в Харкові або Запоріжжі. Там було що подивитись. Особливо у центрі Слобожанщини, де, як кажуть, коса наскочила на камінь. Підопічні Михайла Фоменка і Миколи Павлова боролися до останнього. І робили це значно якісніше, ніж команди, на гру яких дивилася вся Україна.

Чудовий фінал, підсолоджений морозивом і «чупа-чупсами»

Баскетбол. Багато сил, енергії і коштів витратив президент клубу «ТІМ», головний тренер київського клубу «ТІМ-СКУФ» й один із наставників національної збірної України Ігор Ткаченко, щоб дві юніорські команди клубу, мов улюблені діти, мали все для тренувань і змагань. На жаль, наприкінці минулого року Ігор Анатолійович трагічно загинув. Але, як бачимо, зерна, кинуті ним у родючий грунт, уже дають чудові сходи.

У день народження Ігоря Ткаченка стартував міжнародний турнір, в якому взяли участь 14—16-річні дівчата. На майданчик у НУФВІС у столиці України вийшли вісім команд, які спершу провели поєдинки у підгрупах. Господарки виявилися негостинними. «ТІМ-1» і «ТІМ-2» взяли гору над усіма суперницями. Перші — над «Ксуніа про баскет» (Польща, Спажеуну) — 84:62, БК «Мінськ» (Білорусь) — 101:44 та БК «Харків» — 83:54, а другі — над «Глорією» (Росія, Москва) — 52:34, «Шустов» (Одеса) — 50:20 та «УОР» (Донецьк) — 53:26.

Минулої суботи в матчі за третє місце москвички перемогли харків'янок — 68:49. А в фіналі силами помірялися два київські колективи.

Це був баскетбол високого гатунку. Таке протистояння рідко побачиш і у вищій українській лізі. Недарма «ТІМ-1» нещодавно виграв п'ять з шести тренувальних матчів у київського «Динамо» — срібного призера дорослого чемпіонату.

Отже, боротьба не залишила байдужими нікого. Заповнені вщерть трибуни вирували без перепочинку. Першу половину зустрічі підопічні Ірини Нагорної та Лариси Єщенко з «ТІМ-1» виграли з рахунком 37:22. Здавалося, дівчатам, яких готує заслужений майстер спорту, чемпіонка світу і Європи Євгенія Кочергіна, робити вже нема чого. Їх опонентки, окрім переваги в рахунку, діяли набагато швидше, злагодженіше і агресивніше.

Але в другій частині матчу відбулося найцікавіше. За кілька хвилин до фінальної сирени «ТІМ-2» вийшов уперед — 51:48! Однак його гравці, як то кажуть, сильно розігналися, та не втрималися на ногах. І «ТІМ-1» таки вирвав перемогу — 62:57. За що заслуговує на купу компліментів. Заради справедливості варто похвалити і другу команду. Особливо її лідера Юлію Токову, яка з травмованою рукою провела на майданчику майже весь ігровий час і однією лівою принесла колективу 17(!) очок. Оце — характер, оце — любов до баскетболу!

— Головне, що в нас є чудовий резерв, — сказав президент ФБУ Зураб Хромаєв, який з великим задоволенням спостерігав події на майданчику. — У «ТІМ-СКУФ» — надійний резерв. А це означає, що і національна збірна матиме якісне поповнення. За це велике спасибі Ігореві Ткаченку, його дружині Марині і батькові Анатолієві Опанасовичу.

Організатори зробили все можливе, щоб змагання пройшли на найвищому рівні. Баскетболістки мали чудові умови для проживання, смачне харчування, грали у прекрасному залі. А під час ігор глядачів і учасників частували морозивом і «чупа-чупсами». Виготовили велику кількість сувенірів, кубків, організували цінні подарунки. Одне слово, все було чудово.

Добірку підготував Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

На знімку: олімпійська чемпіонка Марина Ткаченко і одна з найпомітніших гравців у складі «ТІМ-1» Марія Бєляєва.

Редактор номера Леонід БРОВЧЕНКО.
Редколегія: Сергій ПРАВДЕНКО, Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Людмила КОХАНЕЦЬ, Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955. Загальний тираж 159000.
Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України».
Зам. 0311066. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Голос України
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

*Адреса редакції:
03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-84-92;
телефакс — 224-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 441-89-34, 441-89-44;
телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій
Internet: http://uamedia.visti.net/golos*